Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacija

Povandeninio kultūros paveldo apsauga

Povandeninio kultūros paveldo apsaugos konvencija. Įgyvendinimo gairės

Jungtinių Tautų
Švietimo, mokslo ir
kultūros organizacija

Povandeninio
kultūros paveldo
apsauga

Povandeninio kultūros paveldo apsaugos konvencija. Įgyvendinimo gairės

2018

Leidinį iš dalies finansavo

Kultūros paveldo departamentas

Redaktorė **Margarita Gaubytė**
Vertėja **Sigita Pevcevičiūtė**
Mokslinis redaktorius **prof. habil. dr. Vladas Žulkus**

Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacija

Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija

Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija
Šv. Jono g. 11, 01123 Vilnius
Tel. (8 5) 210 73 40
www.unesco.lt
www.facebook.com/UNESCO.LT
© Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija

© Viršelyje panaudota **Gintauto Krakausko** nuotrauka

Turinys

Povandeninio kultūros paveldo apsaugos konvencija **5**
Povandeninio kultūros paveldo apsaugos konvencijos įgyvendinimo gairės **24**

Povandeninio kultūros paveldo apsaugos konvencija

Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos visuotinė konferencija, 2001 m. spalio 15 – lapkričio 3 d. Paryžiuje susirinkusi į savo 31-ąją sesiją,

pripažindama povandeninio kultūros paveldo, kaip žmonijos kultūros paveldo sudedamosios dalies ir ypač reikšmingo tautų, valstybių bei jų tarpusavio santykių dėl savo bendro paveldo, istorijos elemento, svarbą,

suvokdama povandeninio kultūros paveldo apsaugos ir išsaugojimo svarbą ir su tuo susijusią visų valstybių atsakomybę,

pažymėdama didėjantį visuomenės domėjimąsi povandeniniu kultūros paveldu ir jo vertinimą,

įsitikinusi, kad povandeninio kultūros paveldo apsaugos ir išsaugojimo tyrimai, informacija ir švietimas yra svarbu,

įsitikinusi, kad visuomenė turi teisę gauti mokomąją ir pramoginę naudą iš patikimos ir netrikdomos prieigos prie povandeninio kultūros paveldo *in situ* ir kad visuomenės švietimas padeda geriau suvokti tą paveldą, jį vertinti ir saugoti,

žinodama, kad povandeniniam kultūros paveldui grėsmę kelia savavališka su juo susijusi veikla ir kad tokiai veiklai sutrukdyti reikia griežtesnių priemonių,

suprasdama, kad reikia tinkamai reaguoti į galimą neigiamą teisėtos veiklos, galinčios netyčia paveikti povandeninį kultūros paveldą, poveikį tokiam paveldui,

labai susirūpinusi vis didėjančiu komerciniu povandeninio kultūros paveldo naudojimu, ypač tam tikra veikla, kuria siekiama povandeninį kultūros paveldą parduoti, įsigyti ar išmainyti,

žinodama, kad yra pažangi technologija, kuri padeda rasti ir pasiekti povandeninį kultūros paveldą,

tikėdama, kad valstybių, tarptautinių organizacijų, mokslo įstaigų, profesinių organizacijų, archeologų, narų, kitų suinteresuotų šalių ir plačiosios visuomenės bendradarbiavimas yra labai svarbus povandeninio kultūros paveldo apsaugai,

manydama, kad žvalgant, kasinėjant ir saugant povandeninį kultūros paveldą būtina turėti ir taikyti specialius mokslinius metodus, naudoti tinkamą techniką bei įrangą ir labai profesionalias specialias žinias, o visa tai rodo, kad reikalingi vienodi valdymo kriterijai,

suvokdama, kad reikia kodifikuoti ir nuolatos plėtoti povandeninio kultūros paveldo apsaugos ir išsaugojimo taisykles, atitinkančias tarptautinę teisę ir praktiką, įskaitant 1970 m. lapkričio 14 d. UNESCO nelegalaus kultūros vertybių įvežimo, išvežimo ir nuosavybės teisės perdavimo uždraudimo priemonių konvenciją, 1972 m. lapkričio 16 d. UNESCO Pasaulinio kultūros ir gamtos paveldo globos konvenciją ir 1982 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją,

pasiryžusi tarptautiniu, regionų ir nacionaliniu lygiu didinti priemonių, skirtų povandeniniam kultūros paveldui *in situ* išsaugoti ir prireikus atsargiai jam iškelti mokslo ir apsaugos tikslais, veiksmingumą,

nusprendusi savo dvidešimt devintojoje sesijoje, kad šiam klausimui turi būti skirta tarptautinė konvencija,

priima šią konvenciją 2001 metų lapkričio antrą dieną.

1 straipsnis

Sąvokos

Šioje Konvencijoje:

1. a) „Povandeninis kultūros paveldas“ – visi kultūriniai, istoriniai ar archeologiniai žmogaus egzistencijos pėdsakai, kurie iš dalies arba visiškai, su pertraukomis arba nepertraukiamai po vandeniu yra išbuvę ne mažiau kaip 100 metų, būtent:

   i) vietovės, konstrukcijos, pastatai, dirbiniai ir žmonių palaikai kartu su jų archeologine ir gamtine aplinka;

   ii) laivai, orlaiviai, kitos transporto priemonės ir jų dalys, jų kroviniai arba kitoks turinys kartu su jų archeologine ir gamtine aplinka; ir

   iii) priešistoriniai objektai.

   b) Jūros dugne pakloti vamzdynai ir kabeliai nelaikomi povandeniniu kultūros paveldu.

   c) Be vamzdynų ir kabelių, kitos jūros dugne paklotos ir dar naudojamos instaliacijos nelaikomos povandeniniu kultūros paveldu.

2. a) „Valstybės, šios Konvencijos Šalys“ – valstybės, kurios sutiko būti saistomos šios Konvencijos ir kurioms ši Konvencija galioja.

   b) Ši Konvencija *mutatis mutandis* taikoma toms 26 straipsnio 2 dalies b punkte minimoms teritorijoms, kurios šios Konvencijos Šalimis tampa tame punkte išdėstytomis sąlygomis, ir sąvoka „valstybės, šios Konvencijos Šalys“ toms teritorijoms yra taikoma tame punkte nurodytos apimties.

3. „UNESCO“ – Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacija.

4. „Generalinis direktorius“ – UNESCO generalinis direktorius.

5. „Zona“ – jūros ir vandenyno dugnas bei gruntas, esantys už nacionalinės jurisdikcijos ribų.

6. „Su povandeniniu kultūros paveldu susijusi veikla“ – veikla, kurios pagrindinis objektas – povandeninis kultūros paveldas ir kuri tiesiogiai ar netiesiogiai gali fiziškai pakenkti povandeniniam kultūros paveldui arba kitaip padaryti jam žalos.

7. „Netyčia povandeninį kultūros paveldą paveikianti veikla“ – veikla, kuri gali fiziškai pakenkti povandeniniam kultūros paveldui arba kitaip padaryti jam žalos, nors povandeninis kultūros paveldas nėra pagrindinis jos objektas arba vienas iš jos objektų.

8. „Valstybiniai laivai ir orlaiviai“ – karo ir kiti laivai bei orlaiviai, pripažinti tokiais ir atitinkantys povandeninio kultūros paveldo apibrėžimą, kurie priklausė valstybei, buvo jos eksploatuojami ir kurie tuo metu, kai nuskendo, vyriausybės buvo naudojami tik nekomerciniais tikslais.

9. „Taisyklės“ – su povandeniniu kultūros paveldu susijusios veiklos taisyklės, minimos šios Konvencijos 33 straipsnyje.

2 straipsnis

Tikslai ir bendrieji principai

1. Šios Konvencijos tikslas – užtikrinti povandeninio kultūros paveldo apsaugą ir ją sustiprinti.

2. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, bendradarbiauja saugodamos povandeninį kultūros paveldą.
3. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, vadovaudamosi šios Konvencijos nuostatomis, žmonijos labui išsaugo povandeninį kultūros paveldą.
4. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, prireikus atskirai arba visos kartu imasi visų pagal šią Konvenciją ir tarptautinę teisę tinkamų priemonių, reikalingų povandeniniam kultūros paveldui apsaugoti, ir šiuo tikslu jos taiko geriausias savo turimas praktines priemones bei atsižvelgia į savo sugebėjimus.
5. Prieš duodant leidimą bet kokiai su povandeniniu kultūros paveldu susijusiai veiklai arba imantis tokios veiklos pirmiausia atsižvelgiama į galimybę jį išsaugoti *in situ.*
6. Iškeltas povandeninis kultūros paveldas saugomas, konservuojamas ir tvarkomas taip, kada būtų užtikrintas ilgalaikis jo išsaugojimas.
7. Povandeninis kultūros paveldas komerciniais tikslais nenaudojamas.
8. Vadovaujantis valstybine praktika ir tarptautine teise, įskaitant Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją, nė viena šios Konvencijos nuostata nėra aiškinama kaip keičianti tarptautinės teisės ir valstybinės praktikos, susijusios su suvereniais imunitetais, taisykles arba valstybės teises į savo valstybinius laivus ir orlaivius.
9. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina, kad su visais žmonių palaikais jūrų vandenyse būtų elgiamasi su derama pagarba.
10. Patikimas ir netrikdomas povandeninio kultūros paveldo stebėjimas bei dokumentavimas *in situ* yra skatinamas visuomenės supažindinimo tikslais, kad ji tą paveldą vertintų ir saugotų, išskyrus atvejus, kai toks stebėjimas ir dokumentavimas nesiderina su paveldo apsauga ir tvarkymu.
11. Joks veiksmas ir jokia veikla, vykdoma vadovaujantis šia Konvencija, negali būti laikoma pagrindu teigti ar užginčyti bet kurią teisę į nacionalinį suverenumą ar jurisdikciją.

3 straipsnis

Šios Konvencijos ir Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos ryšys

Nė viena šios Konvencijos nuostata nepažeidžia valstybių teisių, jurisdikcijos ir pareigų pagal tarptautinę teisę, įskaitant Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją. Ši Konvencija aiškinama ir taikoma pagal tarptautinę teisę, taip pat ir Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją.

4 straipsnis

Ryšys su turto gelbėjimo teise ir radinių teise

Visai su povandeniniu kultūros paveldu susijusiai veiklai, kuriai taikoma ši Konvencija, netaikoma turto gelbėjimo teisė ir radinių teisė, išskyrus, kai:

a) kompetentingos institucijos leidžia taikyti tokią teisę,

b) ji visiškai atitinka šią Konvenciją ir

c) yra užtikrinama, kad iškeltam povandeniniam kultūros paveldui bus suteikta didžiausia apsauga.

5 straipsnis

Netyčia povandeninį kultūros paveldą paveikianti veikla

Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, taiko geriausias savo turimas praktines priemones, kad neleistų atsirasti neigiamam poveikiui, kurį pagal jos jurisdikciją vykdoma veikla gali netyčia padaryti povandeniniam kultūros paveldui, arba kad jį sušvelnintų.

6 straipsnis

Dvišaliai, regionų ir kiti daugiašaliai susitarimai

1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, skatinamos sudaryti dvišalius, regionų ir kitokius daugiašalius susitarimus ir plėtoti jau esamus susitarimus povandeniniam kultūros paveldui išsaugoti. Visi tokie susitarimai turi atitikti šios Konvencijos nuostatas ir neturi būti sumenkinamas jų visuotinis pobūdis. Tokiuose susitarimuose valstybės gali priimti taisykles ir nuostatus, kurie užtikrintų geresnę povandeninio kultūros paveldo apsaugą nei priimtoji šioje Konvencijoje apsauga.
2. Tokių dvišalių, regionų ir daugiašalių susitarimų šalys gali kviesti valstybes, visų pirma susijusias įmanomu patikrinti kultūriniu, istoriniu ar archeologiniu ryšiu, su atitinkamu povandeniniu kultūros paveldu, prisijungti prie tokių susitarimų.
3. Ši Konvencija nekeičia valstybių, šios Konvencijos Šalių, pareigų ir įsipareigojimų dėl nuskendusių laivų pagal dvišalius, regionų ir kitokius daugiašalius susitarimus, sudarytus prieš priimant šią Konvenciją, ir ypač pagal susitarimus, kurie atitinka šios Konvencijos tikslus.

7 straipsnis

Povandeninis kultūros paveldas, esantis vidaus vandenyse, salynų vandenyse ir teritorinėje jūroje

1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, vykdydamos savo suverenias teises, turi išimtinę teisę reguliuoti ir suteikti leidimą vykdyti su povandeniniu kultūros paveldu, esančiu savo vidaus vandenyse, salynų vandenyse ir teritorinėje jūroje, susijusią veiklą.
2. Nepažeisdamos kitų tarptautinių susitarimų ir tarptautinės teisės taisyklių, skirtų povandeninio kultūros paveldo apsaugai, valstybės, šios Konvencijos Šalys, reikalauja, kad Taisyklės būtų taikomos su povandeniniu kultūros paveldu, esančiu jų vidaus vandenyse, salynų vandenyse ir teritorinėje jūroje, susijusiai veiklai.
3. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, vykdydamos savo suverenias teises pripažindamos bendrą tarp tokių valstybių įprastą praktiką ir siekdamos bendradarbiauti valstybinių laivų ir orlaivių geriausių apsaugos metodų klausimais, vėliavos valstybei, šios Konvencijos Šaliai, ir atitinkamais atvejais – kitoms susijusioms, svarbiausia, įmanomu patikrinti kultūriniu, istoriniu ar archeologiniu ryšiu, valstybėms turėtų pranešti apie valstybinių laivų ir orlaivių, kurių tapatybę įmanoma nustatyti, aptikimą savo salynų vandenyse ir teritorinėje jūroje.

8 straipsnis

Povandeninis kultūros paveldas, esantis gretutinėje zonoje

Nepažeisdamos 9 bei 10 straipsnių ir juos papildydamos, taip pat vadovaudamosi Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos 303 straipsnio 2 dalimi, valstybės, šios Konvencijos Šalys, savo gretutinėje zonoje gali reguliuoti ir suteikti leidimą vykdyti su povandeniniu kultūriniu paveldu susijusią veiklą. Tai darydamos, jos reikalauja taikyti Taisykles.

9 straipsnis

Pranešimas ir informavimas išimtinėje ekonominėje zonoje ir kontinentiniame šelfe

1. Visos valstybės, šios Konvencijos Šalys, yra atsakingos už povandeninio kultūros paveldo apsaugą išimtinėje ekonominėje zonoje ir kontinentiniame šelfe pagal šią Konvenciją.

Atitinkamai:

a) valstybė, šios Konvencijos Šalis, reikalauja, kad tais atvejais, kai jos pilietis arba su jos vėliava plaukiojantis laivas jos išimtinėje ekonominėje zonoje arba jos kontinentiniame šelfe randa povandeninį kultūros paveldą arba ketina imtis su tokiu paveldu susijusios veiklos, tas pilietis arba laivo kapitonas jai praneštų apie tokį radinį arba su juo susijusią veiklą;

b) kitos valstybės, šios Konvencijos Šalies, išimtinėje ekonominėje zonoje arba kontinentiniame šelfe:

i) valstybės, šios Konvencijos Šalys, reikalauja, kad pilietis arba laivo kapitonas joms ir tai kitai valstybei, šios Konvencijos Šaliai, praneštų apie tokį radinį arba su juo susijusią veiklą;

ii) arba valstybė, šios Konvencijos Šalis, reikalauja, kad pilietis arba laivo kapitonas jai praneštų apie tokį radinį arba su juo susijusią veiklą, ir užtikrina greitą ir veiksmingą tokių pranešimų perdavimą visoms kitoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims.

2. Deponuodama savo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentą, valstybė, šios Konvencijos Šalis, pareiškia, kokiu būdu bus perduodami pranešimai pagal šio straipsnio 1 dalies b punktą.

3. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, generalinį direktorių informuoja apie pagal šio straipsnio 1 dalį jai praneštus radinius ir su jais susijusią veiklą.

4. Generalinis direktorius visoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims, nedelsdamas pateikia visą jam pagal šio straipsnio 3 dalį praneštą informaciją.

5. Bet kuri valstybė, šios Konvencijos Šalis, gali valstybei, šios Konvencijos Šaliai, kurios išimtinėje ekonominėje zonoje arba kurios kontinentiniame šelfe yra povandeninis kultūros paveldas, pareikšti, jog ji yra suinteresuota, kad su ja būtų konsultuojamasi, kaip užtikrinti veiksmingą to povandeninio kultūros paveldo apsaugą. Toks pareiškimas grindžiamas įmanomu patikrinti ryšiu, svarbiausia, kultūriniu, istoriniu ir archeologiniu, su tuo povandeniniu kultūros paveldu.

10 straipsnis

Povandeninio kultūros paveldo apsauga išimtinėje ekonominėje zonoje ir kontinentiniame šelfe

1. Leidimas su povandeniniu kultūros paveldu, esančiu išimtinėje ekonominėje zonoje arba kontinentiniame šelfe, susijusiai veiklai išduodamas tik vadovaujantis šio straipsnio nuostatomis.

2. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, kurios išimtinėje ekonominėje zonoje arba kontinentiniame šelfe yra povandeninis kultūros paveldas, kad neleistų kištis į tarptautinėje teisėje, įskaitant Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją, numatytas suverenias jos teises arba jurisdikciją, turi teisę uždrausti arba leisti bet kurią su tokiu paveldu susijusią veiklą.

3. Kai kurios nors valstybės, šios Konvencijos Šalies, išimtinėje ekonominėje zonoje arba kontinentiniame šelfe atrandamas povandeninis kultūros paveldas arba yra ketinama vykdyti su tuo paveldu susijusią veiklą, toji valstybė, šios Konvencijos Šalis:

   a) su visomis kitomis valstybėmis, šios Konvencijos Šalimis, pareiškusiomis apie savo suinteresuotumą pagal 9 straipsnio 5 dalį, konsultuojasi, kaip geriausiai apsaugoti tą povandeninį kultūros paveldą;

   b) koordinuoja tokias konsultacijas kaip „koordinuojanti valstybė“, jei ji aiškiai nepareiškia, kad nenori to daryti; jei tai pareiškiama, valstybės, šios Konvencijos Šalys, pareiškusios apie savo suinteresuotumą pagal 9 straipsnio 5 dalį, paskiria koordinuojančią valstybę.

4. Nepažeisdama visų valstybių, šios Konvencijos Šalių, įsipareigojimo visomis praktiškai įmanomomis priemonėmis, kurios pagal tarptautinę teisę taikomos siekiant užkirsti kelią povandeniniam kultūros paveldui tiesiogiai gresiančiam pavojui, įskaitant grobstymą, apsaugoti povandeninį kultūros paveldą, koordinuojanti valstybė gali imtis visų praktiškai įmanomų priemonių ir (arba), vadovaudamasi šia Konvencija, išduoti bet kuriuos būtinus leidimus, prireikus prieš konsultacijas, kad užkirstų kelią povandeniniam kultūros paveldui tiesiogiai gresiančiam pavojui, – nesvarbu, ar jis kyla dėl žmonių veiklos, ar dėl kurios nors kitos priežasties, įskaitant grobstymą. Imantis tokių priemonių galima prašyti kitų valstybių, šios Konvencijos Šalių, pagalbos.

5. Koordinuojanti valstybė:

   a) įgyvendina apsaugos priemones, dėl kurių susitarė konsultacijose dalyvaujančios valstybės, tarp jų ir koordinuojanti valstybė, nebent konsultacijose dalyvaujančios valstybės, tarp jų ir koordinuojanti valstybė, susitaria, kad tas priemones įgyvendins kita valstybė, šios Konvencijos Šalis;

   b) vadovaudamasi Taisyklėmis išduoda visus tokioms sutartoms priemonėms reikalingus leidimus, nebent konsultacijose dalyvaujančios valstybės, tarp jų ir koordinuojanti valstybė, susitaria, kad tuos leidimus išduos kita valstybė, šios Konvencijos Šalis;

   c) gali atlikti visus reikalingus išankstinius povandeninio kultūros paveldo tyrimus, išduoda visus tam reikalingus leidimus ir tyrimų rezultatus nedelsdama praneša generaliniam direktoriui, kuris savo ruožtu tokią informaciją nedelsdamas pateikia kitoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims.

6. Koordinuodama konsultacijas, imdamasi priemonių, atlikdama išankstinius tyrimus ir (arba) pagal šį straipsnį išduodama leidimus, koordinuojanti valstybė veikia ne paisydama savo interesų, o visų valstybių, šios Konvencijos Šalių, vardu. Bet kokia tokia veikla savaime nėra pagrindas reikšti kokias nors teises į privilegijas ar jurisdikciją, nenumatytas tarptautinėje teisėje, įskaitant Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją.

7. Vadovaujantis šio straipsnio 2 ir 4 dalių nuostatomis, jokia su valstybiniais laivais ar orlaiviais susijusi veikla negali būti vykdoma be vėliavos valstybės sutikimo ir nebendradarbiaujant su koordinuojančia valstybe.

11 straipsnis

Pranešimas ir informavimas zonoje

1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, yra atsakingos už povandeninio kultūros paveldo zonoje apsaugą pagal šią Konvenciją ir pagal Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos 149 straipsnį. Atitinkamai tais atvejais, kai kurios nors valstybės, šios Konvencijos Šalies, pilietis arba su jos vėliava plaukiojantis laivas zonoje randa povandeninį kultūros paveldą arba ketina imtis su tokiu paveldu susijusios veiklos, toji valstybė, šios Konvencijos Šalis, reikalauja, kad jos pilietis arba laivo kapitonas jai praneštų apie tokį radinį arba su juo susijusią veiklą.
2. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, apie tokius radinius ir su jais susijusią veiklą, apie kuriuos joms pranešama, praneša generaliniam direktoriui ir Tarptautinės jūrų dugno agentūros generaliniam sekretoriui.
3. Generalinis direktorius visoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims, nedelsdamas pateikia visą tokią valstybių, šios Konvencijos Šalių, suteiktą informaciją.
4. Bet kuri valstybė, šios Konvencijos Šalis, gali generaliniam direktoriui pareikšti, jog ji yra suinteresuota, kad su ja būtų konsultuojamasi, kaip užtikrinti veiksmingą to povandeninio kultūros paveldo apsaugą. Toks pareiškimas grindžiamas įmanomu patikrinti ryšiu su atitinkamu povandeniniu kultūros paveldu, ypač daug dėmesio skiriant valstybių kultūrinio, istorinio ir archeologinio pobūdžio privileginėms teisėms.

12 straipsnis

Povandeninio kultūros paveldo apsauga zonoje

1. Leidimas su povandeniniu kultūros paveldu, esančiu zonoje, susijusiai veiklai išduodamas tik vadovaujantis šio straipsnio nuostatomis.
2. Generalinis direktorius paragina visas valstybes, šios Konvencijos Šalis, pareiškusias apie savo suinteresuotumą pagal 11 straipsnio 4 dalį, konsultuotis, kaip geriausiai apsaugoti tą povandeninį kultūros paveldą, ir paskiria valstybę, šios Konvencijos Šalį, koordinuoti tokių konsultacijų ir būti „koordinuojančia valstybe“. Generalinis direktorius taip pat paragina tokiose konsultacijose dalyvauti Tarptautinę jūrų dugno agentūrą.
3. Visos valstybės, šios Konvencijos Šalys, vadovaudamosi šia Konvencija, gali imtis visų praktiškai įmanomų priemonių, prireikus prieš konsultacijas, kad užkirstų kelią povandeniniam kultūros paveldui tiesiogiai gresiančiam pavojui, – nesvarbu, ar jis kyla dėl žmonių veiklos, ar dėl kurios nors kitos priežasties, įskaitant grobstymą.
4. Koordinuojanti valstybė:
   a) įgyvendina apsaugos priemones, dėl kurių susitarė konsultacijose dalyvaujančios valstybės, tarp jų ir koordinuojanti valstybė, jei tik konsultacijose dalyvaujančios valstybės, tarp jų ir koordinuojanti valstybė, susitaria, kad tas priemones įgyvendins kita valstybė, šios Konvencijos Šalis;

b) vadovaudamasi šia Konvencija išduoda visus tokioms sutartoms priemonėms reikalingus leidimus, nebent konsultacijose dalyvaujančios valstybės, tarp jų ir koordinuojanti valstybė, susitaria, kad tuos leidimus išduos kita valstybė, šios Konvencijos Šalis.

5. Koordinuojanti valstybė gali atlikti visus būtinus išankstinius povandeninio kultūros paveldo tyrimus, išduoda visus tam reikalingus leidimus ir tyrimų rezultatus nedelsdama praneša generaliniam direktoriui, kuris savo ruožtu tokią informaciją nedelsdamas pateikia kitoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims.

6. Koordinuodama konsultacijas, imdamasi priemonių, atlikdama išankstinius tyrimus ir (arba) pagal šį straipsnį išduodama leidimus, koordinuojanti valstybė veikia visų valstybių, šios Konvencijos Šalių, vardu visos žmonijos labui. Ypač daug dėmesio skiriama valstybių kultūrinio, istorinio arba archeologinio pobūdžio privileginėms teisėms į atitinkamą povandeninį kultūros paveldą.

7. Be vėliavos valstybės sutikimo jokia valstybė, šios Konvencijos Šalis, zonoje nesiima su valstybiniais laivais ir orlaiviais susijusios veiklos ir neduoda tokiai veiklai leidimo.

13 straipsnis

Suvereno imunitetas

Suvereno imunitetą turintys karo laivai ir kiti valstybiniai laivai arba karo orlaiviai, eksploatuojami nekomerciniais tikslais, atliekantys savo įprasto pobūdžio operacijas ir neužsiimantys su povandeniniu kultūros paveldu susijusia veikla, neprivalo pagal šios Konvencijos 9, 10, 11 ir 12 straipsnius pranešti apie atrastą povandeninį kultūros paveldą. Tačiau valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi atitinkamų priemonių, kurios, nepakenkdamos jų suvereno imunitetą turinčių karo laivų ar kitų valstybinių laivų arba karo orlaivių, eksploatuojamų nekomerciniais tikslais, operacijoms ir pajėgumams, užtikrina, kad jie, kiek yra tikslinga ir praktiškai įmanoma, atitinka šios Konvencijos 9,10,11 ir 12 straipsnius.

14 straipsnis

Įvežimo į teritoriją, prekybos ir laikymo kontrolė

Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi priemonių, kad neleistų neteisėtai išvežto ir (arba) iškelto, jei tas iškėlimas prieštarauja šiai Konvencijai, povandeninio kultūros paveldo įvežti į savo teritoriją, prekiauti juo ir jo laikyti.

15 straipsnis

Valstybių, šios Konvencijos Šalių, jurisdikcijai priklausančių zonų nenaudojimas

Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi priemonių, kad uždraustų bet kokiai su povandeniniu kultūros paveldu susijusiai veiklai, nesiderinančiai su šia Konvencija, naudoti savo teritoriją, įskaitant savo jūrų uostus, dirbtines salas, įrenginius ir konstrukcijas, priklausančius jų išimtinei jurisdikcijai ar kontrolei.

16 straipsnis

Piliečiams ir laivams taikomos priemonės

Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi visų praktiškai įmanomų priemonių, kad užtikrintų, jog jų piliečiai ir su jų vėliava plaukiojantys laivai jokios su povandeniniu kultūros paveldu susijusios veiklos nesiims su šia Konvencija nesiderinančiu būdu.

17 straipsnis

Sankcijos

1. Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, taiko sankcijas už priemonių, kurių ji ėmėsi įgyvendindama šią Konvenciją, pažeidimus.
2. Už pažeidimus taikomos sankcijos turi būti pakankamai griežtos, kad jomis būtų galima veiksmingai užtikrinti šios Konvencijos vykdymą, atgrasinti nuo pažeidimų darymo bet kurioje vietoje ir iš pažeidėjų atimti iš jų neteisėtos veiklos gautą naudą.
3. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, bendradarbiauja, užtikrindamos pagal šį straipsnį taikomų sankcijų vykdymą.

18 straipsnis

Povandeninio kultūros paveldo areštas ir perdavimas

1. Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, imasi priemonių, numatančių povandeninio kultūros paveldo, kuris buvo iškeltas su šia Konvencija nesuderinamu būdu, areštą savo teritorijoje.
2. Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, registruoja, apsaugo ir pagal šią Konvenciją imasi visų pagrįstų priemonių areštuotam povandeniniam kultūros paveldui stabilizuoti.
3. Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, generaliniam direktoriui ir bet kuriai kitai įmanomu patikrinti ryšiu, svarbiausia, kultūriniu, istoriniu arba archeologiniu, su tuo paveldu susijusiai valstybei praneša apie povandeninio kultūros paveldo areštą pagal šią Konvenciją.
4. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, kuri yra areštavusi povandeninį kultūros paveldą, atsižvelgdama į poreikį jį konservuoti ir ištirti, į poreikį surinkti išbarstytą kolekciją, į poreikį padaryti jį prieinamą visuomenei, eksponuoti ir panaudoti švietimo tikslais ir į bet kurios įmanomu patikrinti ryšiu, svarbiausia, kultūriniu, istoriniu arba archeologiniu, su tuo paveldu susijusios valstybės interesus, užtikrina, kad jis bus perduotas naudoti visuomenei.

19 straipsnis

Bendradarbiavimas ir dalijimasis informacija

1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, bendradarbiauja ir padeda viena kitai apsaugoti ir tvarkyti povandeninį kultūros paveldą pagal šią Konvenciją, taip pat ir, kai tai praktiškai įmanoma, bendradarbiauja tirdamos, iškasdamos, dokumentuodamos, konservuodamos, nagrinėdamos ir pristatydamos tokį paveldą.
2. Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, įsipareigoja su kitomis valstybėmis, šios Konvencijos Šalimis, su šios Konvencijos tikslais suderinamu mastu dalytis informacija apie povandeninį kultūros paveldą, įskaitant informaciją apie paveldo atradimą, paveldo buvimo vietą,

nesuderinamu su šia Konvencija būdu arba kitaip pažeidžiant tarptautinę teisę iškastą ar iškeltą paveldą, atitinkamą mokslinę metodiką ir technologiją, ir su tokiu paveldu susijusiomis teisės srities naujovėmis.

3. Tarp valstybių, šios Konvencijos Šalių, arba UNESCO ir valstybių, šios Konvencijos Šalių, pasidalyta informacija apie povandeninio kultūros paveldo atradimą arba jo buvimo vietą jų nacionaliniams teisės aktams neprieštaraujančiu mastu yra laikoma slapta ir skiriama valstybių, šios Konvencijos Šalių, kompetentingoms institucijoms, jei tokios informacijos atskleidimas galėtų kelti pavojų ar kitaip pakenkti tokio povandeninio kultūros paveldo išsaugojimui.

4. Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, imasi visų praktiškai įmanomų priemonių, taip pat ir, kai tai įmanoma, per atitinkamas tarptautines duomenų bazes, informacijai apie nesuderinamu su šia Konvencija būdu arba kitaip pažeidžiant tarptautinę teisę iškastą ar iškeltą paveldą skleisti.

20 straipsnis

Visuomenės informuotumas

Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, imasi visų praktiškai įmanomų priemonių visuomenės informuotumui povandeninio kultūros paveldo vertės bei reikšmės ir jo apsaugos pagal šią Konvenciją svarbos klausimais didinti.

21 straipsnis

Povandeninės archeologijos mokymas

Valstybės, šios Konvencijos Šalys, bendradarbiauja rūpindamosi povandeninės archeologijos, povandeninio kultūros paveldo konservavimo metodikos mokymu ir pagal susitarimą perduodamos technologiją, susijusią su povandeniniu kultūros paveldu.

22 straipsnis

Kompetentingos institucijos

1. Siekdamos užtikrinti tinkamą šios Konvencijos įgyvendinimą, valstybės, šios Konvencijos Šalys, įsteigia kompetentingas institucijas arba prireikus sustiprina jau esamas institucijas, kad jos sudarytų, tvarkytų ir atnaujintų povandeninio kultūros paveldo aprašą, rūpintųsi veiksminga povandeninio kultūros paveldo apsauga, konservavimu, pristatymu bei tvarkymu ir tirtų bei naudotų jį švietimo tikslais.

2. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, generaliniam direktoriui praneša savo kompetentingų institucijų, susijusių su povandeniniu kultūros paveldu, pavadinimus ir adresus.

23 straipsnis

Valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimai

1. Generalinis direktorius valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimą sušaukia ne vėliau kaip po metų nuo šios Konvencijos įsigaliojimo, o vėliau – ne rečiau kaip kartą per dvejus metus. Daugumos valstybių, šios Konvencijos Šalių, prašymu generalinis direktorius sušaukia valstybių, šios Konvencijos Šalių, neeilinį susirinkimą.

2. Valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas priima sprendimus dėl savo funkcijų ir atsakomybės.

3. Valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas priima savo darbo tvarkos taisykles.

4. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, tinkamai atsižvelgdamos į teisingo bei lygaus geografinio paskirstymo ir pageidaujamos moterų ir vyrų skaičiaus pusiausvyros principą, gali įsteigti Mokslo ir technikos patariamąjį padalinį, kuris susidėtų iš valstybių, šios Konvencijos Šalių, paskirtų ekspertų.

5. Mokslo ir technikos patariamasis padalinys valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimui atitinkamai padeda moksliniais ir techniniais klausimais, susijusiais su Taisyklių įgyvendinimu.

24 straipsnis

Konvencijos sekretoriatas

1. Generalinis direktorius yra atsakingas už šios Konvencijos sekretoriato funkcijas.

2. Sekretoriato pareigos yra šios:

   a) rengti 23 straipsnio 1 dalyje numatytus valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimus; ir

   b) padėti valstybėms, šios Konvencijos Šalims, įgyvendinti valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimų sprendimus.

25 straipsnis

Taikus ginčų sprendimas

1. Bet kuris dviejų ar daugiau valstybių, šios Konvencijos Šalių, ginčas dėl šios Konvencijos aiškinimo ar taikymo sprendžiamas sąžiningomis derybomis arba kitais jų pačių pasirinktais taikiais sprendimo būdais.

2. Jei per pagrįstos trukmės laiką ginčas derybomis neišsprendžiamas, atitinkamų valstybių, šios Konvencijos Šalių, susitarimu jis gali būti perduotas UNESCO tarpininkavimui.

3. Jei tarpininkauti nesiimama arba jei tarpininkavimu ginčas neišsprendžiamas, bet kuriam valstybių, šios Konvencijos Šalių, ginčui dėl šios Konvencijos aiškinimo ar taikymo taikomos *mutatis mutandis* Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos XV dalyje išdėstytos ginčų sprendimo nuostatos – nesvarbu, ar tos valstybės yra ar nėra ir Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos šalys.

4. Ginčui pagal šį straipsnį išspręsti taikoma bet kuri procedūra, kurią valstybė, šios Konvencijos ir Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos Šalis, pasirenka pagal minėtos konvencijos 287 straipsnį, jei toji valstybė, šios Konvencijos Šalis, ratifikuodama, priimdama, patvirtindama šią Konvenciją ar prisijungdama prie jos arba bet kada vėliau pagal 287 straipsnį nepasirenka kitos procedūros ginčams, kylantiems dėl šios Konvencijos, spręsti.

5. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, kuri nėra Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos šalis, ratifikuodama, priimdama, patvirtindama šią Konvenciją ar prisijungdama prie jos arba bet kada vėliau rašytiniu pareiškimu gali laisvai pasirinkti vieną arba keletą Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos 287 straipsnio 1 dalyje nurodytų būdų ginčams pagal šį straipsnį spręsti. 287 straipsnis taikomas tokiam pareiškimui ir bet kuriam ginčui, kuriame dalyvauja tokia valstybė ir kuriam nėra galiojančio pareiškimo. Kad būtų pasiektas susitaikinimas ir priimtas arbitražo sprendimas, tokia valstybė, vadovaudamasi Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos

V ir VII priedais, turi teisę dėl šios Konvencijos kilusiems ginčams spręsti paskirti taikintojus ir arbitrus, kurie įrašomi į V priedo 2 straipsnyje ir VII priedo 2 straipsnyje minėtus sąrašus.

26 straipsnis

Ratifikavimas, priėmimas, patvirtinimas ar prisijungimas

1. Šią Konvenciją ratifikuoja, priima arba patvirtina UNESCO valstybės narės.
2. Prie šios Konvencijos prisijungia:
   a) valstybės, kurios nėra UNESCO narės, bet yra arba Jungtinių Tautų, arba Jungtinių Tautų specializuotųjų agentūrų, arba Tarptautinės atominės energetikos agentūros narės, taip pat valstybės, Tarptautinio Teisingumo Teismo statuto Šalys, ir bet kuri kita valstybė, UNESCO visuotinės konferencijos pakviesta prisijungti prie šios Konvencijos;
   b) visišką vidaus savivaldą turinčios teritorijos, Jungtinių Tautų tokiomis pripažintos, bet neturinčios visiškos nepriklausomybės pagal Generalinės Asamblėjos rezoliuciją 1514 (XV) ir turinčios kompetenciją šios Konvencijos reglamentuojamais klausimais, taip pat ir kompetenciją sudaryti sutartis tokiais klausimais.
3. Ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentai deponuojami generaliniam direktoriui.

27 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši Konvencija įsigalioja praėjus trims mėnesiams nuo dvidešimto 26 straipsnyje minėto dokumento deponavimo dienos, bet tik toms dvidešimčiai savo dokumentus deponavusių valstybių arba teritorijų. Kiekvienai kitai valstybei arba teritorijai ji įsigalioja praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kurią toji valstybė arba teritorija deponuoja savo dokumentą.

28 straipsnis

Deklaracija dėl vidaus vandenų

Ratifikuodama, priimdama, patvirtindama šią Konvenciją ar prisijungdama prie jos arba bet kada vėliau bet kuri valstybė arba teritorija gali padaryti pareiškimą, kad Taisyklės galioja vidaus nejūrinio pobūdžio vandenims.

29 straipsnis

Geografinės apimties apribojimai

Ratifikuodama, priimdama, patvirtindama šią Konvenciją ar prisijungdama prie jos valstybė arba teritorija depozitarui adresuotu pareiškimu gali pareikšti, kad ši Konvencija netaikoma tam tikroms jos teritorijoms dalims, vidaus vandenims, salynų vandenims arba teritorinei jūrai, ir tokiame pareiškime nurodyti tokio netaikymo priežastis. Tokia valstybė kiek praktiškai įmanoma ir kuo greičiau sukuria sąlygas, kuriomis ši Konvencija bus taikoma jos pareiškime nurodytoms sritims, ir, kai tik tokios sąlygos sukuriamos, atsiima pareiškimą, visą ar iš dalies.

30 straipsnis

Išlygos

Išskyrus 29 straipsnį, šiai Konvencijai negali būti daroma jokių išlygų.

31 straipsnis

Pakeitimai

1. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, generaliniam direktoriui adresuotu rašytiniu komunikatu gali siūlyti šios Konvencijos pakeitimus. Generalinis direktorius tokį komunikatą išsiuntinėja visoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims. Jei per šešis mėnesius nuo tokio komunikato išsiuntinėjimo dienos ne mažiau kaip pusė valstybių, šios Konvencijos Šalių, teigiamai atsako į tokį prašymą, generalinis direktorius pasiūlymą pateikia kitam valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimui svarstyti ir galbūt priimti.
2. Pakeitimai priimami dalyvaujančių ir balsuojančių valstybių, šios Konvencijos Šalių, dviejų trečdalių balsų dauguma.
3. Kai šios Konvencijos pakeitimai priimami, juos valstybės, šios Konvencijos Šalys, ratifikuoja, priima, patvirtina arba prie jų prisijungia.
4. Pakeitimai įsigalioja, bet tik valstybėms, šios Konvencijos Šalims, kurios juos ratifikavo, priėmė, patvirtino ar prisijungė prie jų, praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kurią šio straipsnio 3 dalyje minėtus dokumentus deponavo du trečdaliai valstybių, šios Konvencijos Šalių. Vėliau kiekvienai pakeitimus ratifikavusiai, priėmusiai, patvirtinusiai ar prie jų prisijungusiai valstybei arba teritorijai pakeitimas įsigalioja praėjus trims mėnesiams nuo tos Šalies ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumento deponavimo dienos.
5. Jei valstybė arba teritorija, kuri tampa šios Konvencijos Šalimi, pagal šio straipsnio 4 dalį įsigaliojus pakeitimams nepareiškia kitokių ketinimų, ji laikoma:
   a) taip iš dalies pakeistos Konvencijos Šalimi; ir
   b) nepakeistos Konvencijos Šalimi, jei tokia valstybė, šios Konvencijos Šalis, pakeitimų laikytis neprivalo.

32 straipsnis

Denonsavimas

1. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, generaliniam direktoriui adresuotu rašytiniu pranešimu gali denonsuoti šią Konvenciją.
2. Denonsavimas įsigalioja po dvylikos mėnesių nuo pranešimo gavimo dienos, jei pranešime nėra nurodyta kita data.
3. Denonsavimas neturi jokio poveikio jokios valstybės, šios Konvencijos Šalies, pareigai vykdyti šioje Konvencijoje nurodytus įpareigojimus, kuriuos ji, nepaisant šios Konvencijos, turėtų vykdyti pagal tarptautinę teisę.

33 straipsnis

Taisyklės

Prie šios Konvencijos pridedamos Taisyklės yra jos sudedamoji dalis ir, jei aiškiai nėra numatyta kitaip, nuoroda į šią Konvenciją yra ir nuoroda į Taisykles.

34 straipsnis

Registravimas Jungtinėse Tautose

Vadovaujantis Jungtinių Tautų Chartijos 102 straipsniu, generalinio direktoriaus prašymu ši Konvencija registruojama Jungtinių Tautų Sekretoriate.

35 straipsnis

Įpareigojantys tekstai

Ši Konvencija yra sudaryta anglų, arabų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis; šeši tekstai yra autentiški.

Priedas

Su povandeniniu kultūros paveldu susijusios veiklos taisyklės

I. Bendrieji principai

1 taisyklė. Pirmiausias tikslas – povandeninio kultūros paveldo apsauga jį konservuojant *in situ.* Atitinkamai turi būti leidžiama tik tokia su povandeniniu kultūros paveldu susijusi veikla, kuri derinasi su tokio paveldo apsauga ir, paisant to reikalavimo, gali būti leidžiama siekiant svariai prisidėti prie povandeninio kultūros paveldo apsaugos, žinių apie jį ir jo būklės gerinimo.

2 taisyklė. Komercinis povandeninio kultūros paveldo naudojimas prekybos ar spekuliavimo tikslais arba tam, kad jis būtų negrąžinamai išblaškytas, yra iš esmės nesuderinamas su povandeninio kultūros paveldo apsauga ir tinkamu tvarkymu. Povandeniniu kultūros paveldu negalima prekiauti, negalima jo parduoti, pirkti ar išmainyti kaip komercinę prekę.

Ši taisyklė negali būti aiškinama kaip neleidžianti:

a) teikti profesinių archeologinių paslaugų arba joms reikalingų paslaugų, kurių pobūdis ir tikslas visiškai atitinka šią Konvenciją ir kurioms yra gautas kompetentingų institucijų leidimas;

b) perduoti povandeninio kultūros paveldo, iškelto pagal šią Konvenciją vykdant tyrimų projektą, jei toks perdavimas nepažeidžia mokslo ir kultūros interesų arba iškeltos medžiagos vientisumo ir negražinamai jo neišblaško; atitinka 33 ir 34 taisyklių nuostatas; ir jam yra gautas kompetentingų institucijų leidimas.

3 taisyklė. Su povandeniniu kultūros paveldu susijusi veikla povandeniniam kultūros paveldui neturi daryti didesnio neigiamo poveikio, nei yra būtina siekiant projekto tikslų.

4 taisyklė. Vykdant su povandeniniu kultūros paveldu susijusią veiklą pirmiausia turi būti ne iškeliami objektai, o taikomi nežalingi ir žvalgybiniai metodai. Jei mokslinio tyrimo ar didžiausios apsaugos tikslais povandeninį kultūros paveldą būtina iškasti ar iškelti, turi būti taikomi kuo mažiau žalingi metodai ir būdai, padedantys išsaugoti paveldo liekanas.

5 taisyklė. Su povandeniniu kultūros paveldu susijusioje veikloje turi būti vengiama be reikalo judinti žmonių palaikus ar garbinamas vietas.

6 taisyklė. Su povandeniniu kultūros paveldu susijusi veikla turi būti griežtai reguliuojama, kad būtų daromi tinkami kultūrinės, istorinės ir archeologinės informacijos įrašai.

7 taisyklė. Turi būti skatinama sudaryti visuomenei galimybes povandeninį kultūros paveldą lankyti *in situ,* išskyrus atvejus, kai toks lankymas yra nesuderinamas su šio paveldo apsauga ir tvarkymu.

8 taisyklė. Su povandeniniu kultūros paveldu susijusioje veikloje yra skatinamas tarptautinis bendradarbiavimas, kad būtų veiksmingiau keičiamasi archeologais bei kitais atitinkamais specialistais ir naudojamasi jų paslaugomis.

II. Projekto kūrimas

9 taisyklė. Prieš pradedant su povandeniniu kultūros paveldu susijusią veiklą turi būti parengtas veiklos projektas, kuris pateikiamas kompetentingoms institucijoms, kad šios suteiktų leidimą ir atitinkamai profesionaliai įvertintų.

10 taisyklė. Projekte turi atsispindėti:

a) ankstesnių arba išankstinių tyrimų rezultatų įvertinimas;

b) svarbiausias projekto tikslas ir uždaviniai;

c) taikomi metodai ir būdai;

d) numatomas finansavimas;

e) numatomas projekto įvykdymo terminas;

f) komandos sudėtis ir kvalifikacijos, kiekvieno komandos nario pareigos ir patirtis;

g) tolesnių tyrimų ir kitokios veiklos įvykdžius projektą planai;

h) dirbinių ir vietovės konservavimo glaudžiai bendradarbiaujant su kompetentingomis institucijomis programa;

i) vietovės tvarkymo ir priežiūros politika viso projekto vykdymo metu;

j) dokumentavimo programa;

k) saugos politika;

l) aplinkos apsaugos politika;

m) susitarimai dėl bendradarbiavimo su muziejais ir kitomis, pirmiausia mokslo, įstaigomis;

n) ataskaitos rengimas;

o) archyvų, taip pat ir iš vietos iškelto povandeninio kultūros paveldo, perdavimas; ir

p) viešo skelbimo programa.

11 taisyklė. Su povandeniniu kultūros paveldu susijusi veikla turi būti vykdoma laikantis kompetentingų institucijų patvirtinto projekto.

12 taisyklė. Padarius netikėtus atradimus arba pasikeitus aplinkybėms, projektas, gavus kompetentingų institucijų pritarimą, turi būti persvarstomas ir pakeičiamas.

13 taisyklė. Siekiant apsaugoti povandeninį kultūros paveldą, skubiais atvejais arba padarius atsitiktinį atradimą su povandeniniu kultūros paveldu susijusi veikla, kartu ir konservavimo priemonės bei trumpalaikė veikla, ypač vietovės stabilizavimas, gali būti leidžiama be projekto.

III. Išankstiniai darbai

14 taisyklė. Atliekant išankstinius 10 taisyklės a punkte minėtus darbus turi būti įvertinta povandeninio kultūros paveldo reikšmė, jo bei jo gamtinės aplinkos pažeidžiamumas vykdant siūlomą projektą ir tikimybė gauti projekto tikslus atitinkančius duomenis.

15 taisyklė. Atliekant tokį vertinimą taip pat turi būti pateikiami turimų istorinių ir archeologinių duomenų studijų duomenys, vietovės archeologiniai bei aplinkos ypatumai ir galimo įsikišimo padariniai ilgalaikiam povandeninio kultūros paveldo, kurį paveiks veikla, stabilumui.

IV. Projekto tikslas, metodika ir vykdymo būdai

16 taisyklė. Metodika turi atitikti projekto tikslus, o taikomi būdai kuo mažiau kenkti paveldui.

V. Finansavimas

17 taisyklė. Išskyrus ypatingus atvejus, kai būtina apsaugoti povandeninį kultūros paveldą, turi būti iš anksto užtikrintas tinkamas visos veiklos finansavimas, kad lėšų pakaktų visiems projekto etapams užbaigti, įskaitant konservavimą, dokumentavimą, iškeltų dirbinių saugojimą, ataskaitos parengimą ir platinimą.

18 taisyklė. Projekte būtina įrodyti, pateikus, pavyzdžiui, garantiją, kad jį bus įmanoma finansuoti iki pat pabaigos.

19 taisyklė. Projekte turi būti numatytas nenumatytiems atvejams skirtas planas, kuris užtikrintų povandeninio kultūros paveldo konservavimą ir patvirtinamųjų dokumentų pateikimą, jei numatytas finansavimas būtų nutrauktas.

VI. Projekto trukmė, terminai

20 taisyklė. Turi būti numatyti atitinkami visos su povandeniniu kultūros paveldu susijusios veiklos atlikimo terminai, kurie iš anksto užtikrintų, kad visi projekto etapai bus užbaigti, įskaitant konservavimą, dokumentavimą ir iškelto povandeninio kultūros paveldo saugojimą, taip pat ataskaitos parengimą ir platinimą.

21 taisyklė. Projekte turi būti numatytas nenumatytiems atvejams skirtas planas, kuris užtikrintų povandeninio kultūros paveldo konservavimą ir patvirtinamųjų dokumentų pateikimą, jei projekto vykdymas būtų nutrauktas.

VII. Kompetencija ir kvalifikacijos

22 taisyklė. Su povandeniniu kultūros paveldu susijusios veiklos turi būti imamasi tik tuo atveju, kai jai vadovauja, ją kontroliuoja ir joje reguliariai dalyvauja kvalifikuotas povandeninės archeologijos specialistas, turintis projektą atitinkančią mokslinę kompetenciją.

23 taisyklė. Visi projekto komandos nariai turi būti kvalifikuoti ir turi būti įrodyta, kad jų kompetencija atitinka jų vaidmenį projekte.

VIII. Konservavimas ir vietovės tvarkymas

24 taisyklė. Konservavimo programoje turi būti numatytas ilgalaikis archeologinių liekanų tvarkymas vykdant su povandeniniu kultūros paveldu susijusią veiklą ir jį perkeliant. Konservavimas turi būti atliekamas taikant esamus profesinius standartus.

25 taisyklė. Vietovės tvarkymo programoje turi būti numatyta povandeninio kultūros paveldo konservavimas ir tvarkymas *in situ* vykstant lauko darbams ir jiems pasibaigus. Programoje turi atsispindėti vieša informacija, pagrįstas vietovės stabilizavimas, stebėjimas ir apsauga nuo pakenkimo.

IX. Dokumentavimas

26 taisyklė. Dokumentavimo programoje turi būti numatytas išsamus dokumentavimas, įskaitant su povandeniniu kultūros paveldu susijusios veiklos pažangos ataskaitą, pagal šiuolaikiškus profesinius archeologinio dokumentavimo standartus.

27 taisyklė. Tarp dokumentų mažų mažiausiai turi būti išsamus vietovės aprašas, įskaitant su povandeniniu kultūros paveldu susijusios veiklos metu pajudinto ar perkelto povandeninio kultūros paveldo kilmę, lauko darbų protokolus, planus, brėžinius, atskiras jų dalis, fotografijas ar kitoje terpėje fiksuotą informaciją.

X. Sauga

28 taisyklė. Turi būti parengta saugos politika, tinkamai užtikrinanti projekto komandos ir trečiųjų šalių saugą bei sveikatą, taip pat atitinkanti visus įstatymų ir profesinius reikalavimus.

XI. Aplinka

29 taisyklė. Turi būti parengta aplinkos apsaugos politika, tinkamai užtikrinanti, kad nebus be reikalo judinamas jūros dugnas ir kenkiama jūros gyvajai gamtai.

XII. Ataskaitos

30 taisyklė. Laikantis projekte nurodytų terminų, turi būti parengtos tarpinės ir galutinės ataskaitos, kurios saugomos atitinkamose viešose dokumentinių įrašų saugyklose.

31 taisyklė. Ataskaitose:

a) atsiskaitoma, kokie tikslai yra pasiekti;

b) nurodomi taikyti metodai ir būdai;

c) nurodomi gauti rezultatai;

d) pridedami pagrindiniai grafiniai ir fotografiniai visų veiklos etapų dokumentai;

e) pateikiamos rekomendacijos dėl konservavimo, vietovės ir viso iš vietos iškelto povandeninio kultūros paveldo saugojimo; ir

f) pateikiamos rekomendacijos dėl būsimos veiklos.

XIII. Projekto archyvų saugojimas

32 taisyklė. Prieš pradedant bet kokią veiklą turi būti susitarta dėl projekto archyvų saugojimo, ir tai turi būti nurodyta projekte.

33 taisyklė. Projekto archyvai, įskaitant visą iškeltą povandeninį kultūros paveldą ir visų patvirtinamųjų dokumentų kopijas, kiek įmanoma turi būti saugomi kartu ir neliečiami kaip vienas rinkinys, prieinamas specialistams, visuomenei ir archyvarams. Tai turėtų būti padaryta kuo greičiau, bet jokiu būdu ne vėliau kaip per dešimt metų nuo projekto užbaigimo, jei tai suderinama su povandeninio kultūros paveldo konservavimu.

34 taisyklė. Projekto archyvai, gavus kompetentingų institucijų pritarimą, turi būti tvarkomi pagal tarptautinius profesinius standartus.

XIV. Platinimas

35 taisyklė. Projektuose turi būti numatytas visuomenės švietimas ir tam tikrais atvejais – projekto rezultatų viešas pristatymas.

36 taisyklė. Galutinis projekto apibendrinimas:

a) kuo greičiau turi būti paskelbtas visuomenei, atsižvelgus į projekto sudėtingumą ir informacijos slaptumo bei jautrumo pobūdį; ir

b) turi būti deponuotas atitinkamose viešose dokumentų saugyklose.

Pateiktasis tekstas yra Konvencijos, tinkamai priimtos Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos visuotinės konferencijos trisdešimt pirmojoje sesijoje, įvykusioje Paryžiuje ir paskelbtoje pasibaigusia 2001 metų lapkričio trečią dieną, autentiškas tekstas.

TAI PATVIRTINDAMI, mes pasirašėme 2001 m. lapkričio 6 d.

Visuotinės konferencijos Pirmininkas generalinis direktorius

Patvirtinta kopija

Paryžius,

Juriskonsultas

Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacija

Priimta 2001 m. lapkričio 6 d. Paryžiuje dviem autentiškais egzemplioriais, kuriuos pasirašė visuotinės konferencijos trisdešimt pirmosios sesijos Pirmininkas ir Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos generalinis direktorius; abu egzemplioriai deponuojami Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos archyvuose, o jų patvirtintos kopijos pateikiamos visoms 26 straipsnyje minėtoms valstybėms ir teritorijoms, taip pat Jungtinėms Tautoms.

Povandeninio kultūros paveldo apsaugos konvencijos įgyvendinimo gairės[1]

I SKYRIUS. ĮVADAS 26
A. KONVENCIJA 26
1. Konvencijos kontekstas ir turinys 26
2. Konvencijos taikymo apimtis 27
B. VALSTYBĖS, ŠIOS KONVENCIJOS ŠALYS 27
1. Bendrosios pastabos 27
2. Kompetentingos institucijos 28
C. VALSTYBIŲ, ŠIOS KONVENCIJOS ŠALIŲ, SUSIRINKIMAS 29
D. VALSTYBIŲ, ŠIOS KONVENCIJOS ŠALIŲ, SUSIRINKIMO PAGALBINIAI ORGANAI 29
1. Mokslinė-techninė patariamoji taryba 29
2. Kiti pagalbiniai organai 29
E. SEKRETORIATAS 29
F. ŠIOS ĮGYVENDINIMO GAIRĖS 29

II SKYRIUS. VALSTYBIŲ BENDRADARBIAVIMAS 30
A. PRANEŠIMAI 30
B. INTERESŲ DEKLARACIJOS 30

III SKYRIUS. APSAUGA VYKDANT VEIKLĄ 31
A. POVANDENINIO KULTŪROS PAVELDO APSAUGA 31
B. TAISYKLĖS 31
C. VEIKLOS VYKDYMAS 31
D. MOKSLINIAI TYRIMAI 32
E. IŠSAUGOJIMAS IR KASINĖJIMAI IN SITU 32
F. DOKUMENTAVIMAS IR INVENTORINIŲ SĄRAŠŲ RENGIMAS 32
G. SAUGOJIMAS IR KONSERVAVIMAS 33
H. NETYČIA POVANDENINĮ KULTŪROS PAVELDĄ PAVEIKIANTI VEIKLA 33
I. MOKSLINĖS IR VISUOMENEI SKIRTOS PUBLIKACIJOS 34
J. GEBĖJIMŲ UGDYMAS 34
K. VISUOMENEI TEIKIAMA NAUDA IR JOs SĄMONINGUMO UGDYMAS 34
L. DALINIMASIS INFORMACIJA 35
M. GEROSIOS PRAKTIKOS SKLAIDA 35
N. NACIONALINĖS IR TARPTAUTINĖS PARAMOS KONVENCIJAI TELKIMAS 36

IV SKYRIUS. FINANSAVIMAS 36
A. VALSTYBIŲ BENDRADARBIAVIMO MECHANIZMO ĮGYVENDINIMO FINANSAVIMAS 36
B. POVANDENINIO KULTŪROS PAVELDO FONDAS 36
C. FONDO IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS 37
D. FINANSINĖ PARAMA 37
E. PROCEDŪRA IR FORMATAS 38

1 Priimta Rezoliucija 6 / MSP 4 ir Rezoliucija 8 / MSP 5

V SKYRIUS. PARTNERIAI 38
A. KONVENCIJOS ĮGYVENDINIMO PARTNERIAI 38
B. NACIONALINIO LYGMENS PARTNERIAI 39

VI SKYRIUS. NVO AKREDITAVIMAS 39
A. NVO AKREDITAVIMO KRITERIJAI 39
B. AKREDITAVIMO PROCEDŪROS 40
C. AKREDITACIJOS PERŽIŪRA 40

VII SKYRIUS. KONVENCIJOS LOGOTIPAS 41
A. LOGOTIPAS 41
B. UNESCO IR KONVENCIJOS LOGOTIPŲ NAUDOJIMO TAISYKLĖS 41
C. GRAFINIS PAVIENIO IR JUNGTINIO LOGOTIPŲ VAIZDAS 41
D. NAUDOJIMO TEISĖ 42
E. LEIDIMAS NAUDOTI PAVIENĮ LOGOTIPĄ 42
F. LEIDIMAS NAUDOTI JUNGTINĮ LOGOTIPĄ 43
G. APSAUGA 45

Priedai: 46
- Valstybių bendradarbiavimo tarptautiniuose vandenyse formos (pranešimai, deklaracijos) 46
- Finansinės paramos prašymai 49
- NVO prašymo suteikti akreditaciją formos 50
- UNESCO povandeninio kultūros paveldo inventorinio aprašo pavyzdys 51

I SKYRIUS. ĮVADAS

A. KONVENCIJA

1. Konvencijos kontekstas ir turinys

1) UNESCO valstybės narės parengė Povandeninio kultūros paveldo apsaugos konvenciją (toliau – Konvencija) kaip atsaką į tai, kad dėl žmonių veiklos vis auga žala, kuri kelia grėsmę po vandeniu esančioms archeologinėms vietovėms, įskaitant žalą, galinčią kilti dėl jų jurisdikcijai priklausančių veiksmų, kurie, be kita ko, darytų įtaką povandeniniam kultūros paveldui, pavyzdžiui, dugno gilinimas, vamzdynų tiesimas, mineralų gavyba, tralavimas ir uostų darbai. Konvencija taip pat išreiškiamas gilus susirūpinimas dėl augančio povandeninio kultūros paveldo komercinio naudojimo, ypač dėl tokios veiklos, kurios tikslas povandeninį kultūros paveldą parduoti, įsigyti ar mainyti.

2) Konvencija siekiama padėti valstybėms geriau apsaugoti povandeninį kultūros paveldą nustatant aukštus apsaugos standartus ir palengvinant valstybių bendradarbiavimą. Konvencijoje nustatyti apsaugos standartai yra panašūs į tuos, kurie įtvirtinti kitose UNESCO konvencijose ar nacionaliniuose teisės aktuose, skirtuose kultūros paveldo apsaugai sausumoje, tačiau jie yra specialiai pritaikyti po vandeniu rastiems žmogaus egzistavimo pėdsakams, kurie yra kultūrinio, istorinio ar archeologinio pobūdžio, ir atsižvelgiama į ypatumus, be kita ko, susijusius su jų pažeidžiamumu, prieinamumu ir povandenine aplinka.

3) Ilgainiui Konvencija siekiama užtikrinti tinkamą povandeninių archeologinių vietovių teisinę apsaugą visur, kur jos bebūtų. Tai turėtų padėti valstybėms, šios Konvencijos Šalims, bendradarbiauti ir laikytis bendro požiūrio į paveldo išsaugojimą ir etišką mokslinį po vandeniu esančių vietovių valdymą. Jos tikslas yra suderinti po vandeniu esančio paveldo apsaugą su paveldo, esančio sausumoje, apsauga ir pateikti archeologams, valstybių valdžios institucijoms ir teritorijų valdymo institucijoms normas, kaip su juo elgtis.

4) Konvencijoje numatyti minimalūs reikalavimai. Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, jei ji to pageidauja, gali nuspręsti sukurti dar aukštesnius apsaugos standartus, pavyzdžiui, nacionaliniu lygmeniu apsaugoti liekanas, kurios atsidūrė po vandeniu mažiau nei prieš 100 metų. Be kita ko, Konvencijoje:

   - nustatyti pagrindiniai povandeninio kultūros paveldo apsaugos principai;
   - pateiktos tarptautinio bendradarbiavimo schemos nuostatos;
   - suformuluotos praktinės taisyklės, kaip elgtis tiriant povandeninio kultūros paveldo objektus.

Konvencijos 3 straipsnis

5) Konvencija nereglamentuoja povandeninio kultūros paveldo nuosavybės ir nepažeidžia valstybių, šios Konvencijos Šalių, teisių, jurisdikcijos ar pareigų pagal tarptautinę teisę, įskaitant Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją (toliau – JTJTK). Kilus abejonių dėl Konvencijos aiškinimo ir taikymo, ji aiškinama ir taikoma atsižvelgiant į tarptautinės teisės normas, įskaitant JTJTK.

2. Konvencijos taikymo apimtis

6) Konvencija taikoma, kaip nustatyta jos tekste ir neviršijant joje esančių apribojimų, visai valstybių, šios Konvencijos Šalių, jurisdikcijai, nebent pagal jos 29 straipsnį būtų padaryta išlyga. Tai taikoma vidaus vandenims, salynų vandenims, teritorinėms jūroms, gretutinėms zonoms, išskirtinėms ekonominėms zonoms (toliau – IEZ) ir kontinentiniams šelfams. Konvencija taip pat taikoma zonai (jūrų ir vandenynų dugnui bei jo gruntui, esantiems už nacionalinės jurisdikcijos ribų). Konvencija taip pat saugomas paveldas, kuris buvo arba yra tik iš dalies arba visiškai, su pertraukomis arba nepertraukiamai po vandeniu išbuvęs ne mažiau kaip 100 metų, pavyzdžiui, nuskendę laivai arba žmonių būstų liekanos, esančios sausumoje, tačiau periodiškai užtvindomos potvynių.

Konvencijos 33 straipsnis

Konvencijos 28 straipsnis

7) Konvencijos priede išdėstytos Su povandeniniu kultūros paveldu susijusios veiklos taisyklės (toliau – Taisyklės) yra neatskiriama Konvencijos dalis. Jos taikomos automatiškai, kai Konvencija įsigalioja valstybei, Konvencijos Šaliai, jos jūrų vandenims Konvencijos nustatyta tvarka. Bet kuri valstybė, Konvencijos Šalis, gali bet kada pareikšti, kad Taisyklės bus taikomos ir ne jūrinio pobūdžio jos vidaus vandenyse.

Konvencijos 29 straipsnis

8) Valstybė ar teritorija, išreiškusi savo sutikimą būti saistoma Konvencijos, gali UNESCO Generaliniam direktoriui pateikti pareiškimą, kad Konvencija nebūtų taikoma konkrečioms jos teritorijos dalims, vidaus vandenims, salynų vandenims ar teritorinei jūrai, ir nurodo tokio pareiškimo priežastis. Tokia valstybė kiek praktiškai įmanoma ir kuo greičiau sukuria sąlygas, kuriomis Konvencija bus taikoma pareiškime nurodytose srityse, ir visiškai arba iš dalies atšaukia savo pareiškimą, kai tik sudaromos tinkamos sąlygos.

B. VALSTYBĖS, ŠIOS KONVENCIJOS ŠALYS

1. Bendrosios pastabos

9) Valstybės raginamos tapti Konvencijos šalimis – ratifikuoti, priimti, patvirtinti (teisės aktai, skirti UNESCO valstybėms narėms) Konvenciją arba prie jos prisijungti (teisės aktai valstybėms, kurios nėra UNESCO narės, ir teritorijoms, kaip apibrėžta Konvencijos 26 straipsnio 2 dalies b punkte). Valstybių, šios Konvencijos Šalių, taip pat pareiškimų ir išlygų sąrašas pateikiamas UNESCO svetainėje *http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/underwater-cultural-heritage/*.

10) Besąlygiškai gerbiant valstybių ar teritorijų, kuriose yra povandeninis kultūros paveldas, suverenitetą ar jurisdikciją, valstybės, šios Konvencijos Šalys, pripažįsta bendrą tarptautinės bendruomenės interesą bendradarbiauti saugant šį paveldą. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, be kita ko, įsipareigoja:

Konvencijos 2 straipsnio 4 dalis

i. atskirai ar kartu imtis visų tinkamų priemonių, atitinkančių Konvenciją ir tarptautinę teisę, kurios yra būtinos siekiant apsaugoti povandeninį kultūros paveldą, šiuo tikslu, atsižvelgiant į pajėgumą, naudojantis pačiomis geriausiomis įmanomomis priemonėmis, ypač numatytomis Taisyklėse.

Konvencijos 2 straipsnio 2 dalis

ii. bendradarbiauti saugant povandeninį kultūros paveldą;

Konvencijos 2 straipsnio 7 dalis ir 16 straipsnis

iii. užkirsti kelią nepageidaujamai veiklai, susijusiai su povandeniniu kultūros paveldu, siekiant komercinio jo naudojimo ir vengti povandeninį kultūros paveldą naudoti komerciniais tikslais.

11) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, raginamos užtikrinti, kad įvairūs specialistai, vietovių valdytojai, vietos ir regionų valdžios institucijos, vietos bendruomenės, povandeniniai archeologai, konservavimo specialistai, nevyriausybinės organizacijos (NVO) ir visuomenė dalyvautų povandeninio kultūros paveldo apsaugos ir Konvencijos įgyvendinimo veikloje.

Konvencijos 22 straipsnio 1 dalis

12) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, raginamos suburti savo povandeninio kultūros paveldo ekspertus, kad jie reguliariai aptartų Konvencijos įgyvendinimą.

2. Kompetentingos institucijos

Konvencijos 22 straipsnio 1 dalis

13) Siekdamos užtikrinti Konvencijos įgyvendinimą, valstybės, šios Konvencijos Šalys, įsteigia kompetentingas institucijas arba prireikus sustiprina jau esamas, kad jos sudarytų, tvarkytų ir atnaujintų povandeninio kultūros paveldo objektų sąvadą, rūpintųsi veiksminga povandeninio kultūros paveldo apsauga, išsaugojimu, pristatymu ir tvarkymu, taip pat tyrimais ir edukacine veikla.

Konvencijos 22 straipsnio 2 dalis

14) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, turi pranešti Generaliniam direktoriui savo kompetentingų institucijų, susijusių su povandeniniu kultūros paveldu, pavadinimus ir adresus bei nedelsdamos informuoti apie bet kokius pateiktos informacijos pasikeitimus.

15) Generalinis direktorius visoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims, atnaujintą sąrašą su visų jų kompetentingų institucijų pavadinimais ir adresais pateikia svetainėje *http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/underwater-cultural-heritage/*.

Konvencijos 8–13 straipsniai

16) Visos Konvencijoje nurodytos ataskaitos, pranešimai ar informacija, kuri turi būti siunčiama valstybėms, šios Konvencijos Šalims, diplomatiniais kanalais pateikiama kompetentingoms nacionalinėms institucijoms.

C. VALSTYBIŲ, ŠIOS KONVENCIJOS ŠALIŲ, SUSIRINKIMAS

Konvencijos 23 straipsnis

17) Pagrindinis Konvencijos organas yra valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas. Generalinis direktorius sušaukia eilinę sesiją ne rečiau kaip kartą per dvejus metus. Daugumos valstybių, šios Konvencijos Šalių, prašymu Generalinis direktorius sušaukia neeilinę sesiją. Neeilinės sesijos darbotvarkėje yra tik tie klausimai, dėl kurių sesija buvo sušaukta.

18) Susirinkimo funkcijas ir atsakomybę bei jo sesijos tvarką reglamentuoja Konvencija, papildyta darbo tvarkos taisyklėmis, kurios elektronine forma pateikiamos svetainėje *http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/underwater-cultural-heritage/* arba popierine kopija – per Sekretoriatą.

D. VALSTYBIŲ, ŠIOS KONVENCIJOS ŠALIŲ, SUSIRINKIMO PAGALBINIAI ORGANAI

1. Mokslinė-techninė patariamoji taryba

Konvencijos 23 straipsnio 4 dalis

19) Pirmasis valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas, vadovaudamasis Konvencijos 23 straipsnio 4 dalimi, įsteigė Mokslinę-techninę patariamąją tarybą (toliau – šios Patariamoji taryba). Jos funkcijas ir atsakomybę reglamentuoja įstatai, juos elektronine forma galima rasti svetainėje *http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/underwater-cultural-heritage/* arba gauti popierinę kopiją per Sekretoriatą.

2. Kiti pagalbiniai organai

Valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimo darbo tvarkos 4 taisyklė

20) Prireikus valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas gali įsteigti pagalbinių organų. Juos sudaro valstybės, šios Konvencijos Šalys. Jų sudėtis ir įgaliojimai, įskaitant jų mandatus ir tarnybos trukmę, nustatomi juos įsteigiant.

E. SEKRETORIATAS

Konvencijos 24 straipsnis

21) Konvencijos sekretoriato veiklą užtikrina UNESCO. Sekretoriatas organizuoja valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimo ir jo Patariamosios tarybos posėdžių sesijas ir padeda valstybėms, šios Konvencijos Šalims, įgyvendinti priimtus sprendimus. Sekretoriato darbo kalbos yra anglų ir prancūzų.

F. ŠIOS ĮGYVENDINIMO GAIRĖS

22) Šios Įgyvendinimo gairės negali būti suprantamos nei kaip vėliau priimtas susitarimas, nei kaip Konvencijos perrašymas, pakeitimas ar aiškinimas. Jų tikslas – tik palengvinti Konvencijos įgyvendinimą, pateikiant praktinius patarimus. Kilus abejonių, Konvencijos tekstas galioja toks, kaip aiškinama pagal bendrąsias išaiškinimo taisykles, kodifikuotas 1969 m. Vienos konvencijoje dėl tarptautinių sutarčių teisės.

23) Prireikus valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas gali peržiūrėti Įgyvendinimo gaires.

Konvencijos 26 ir 29 straipsniai

24) Pagrindiniai šių Įgyvendinimo gairių naudotojai yra:

i. valstybės, šios Konvencijos Šalys, ir teritorijos, nurodytos Konvencijos 26 straipsnyje;

Konvencijos 12 straipsnio 2 dalis

ii. Patariamoji taryba;

iii. bet koks pagalbinis organas, kurį gali sudaryti Valstybių narių konferencija;

iv. UNESCO ir Konvencijos sekretoriatas;

v. Tarptautinė jūros dugno institucija;

vi. susijusios tarpvyriausybinės organizacijos ir (arba) jų specializuotos agentūros ar organai;

vii. suinteresuotos NVO, ypač tos, kurios yra akredituotos dirbti su Patariamąja taryba ir yra jos konsultuojamos;

viii. vietovių valdytojai, archeologai, suinteresuotos šalys ir partneriai povandeninio kultūros paveldo apsaugos srityje.

25) Joks subjektas, koks jos teisinis statusas ar pavadinimas bebūtų, jei jo veikla susijusi su povandeninio kultūros paveldo komerciniu naudojimui arba tai jis remia, nelaikomas šių Įgyvendinimo gairių naudotoju.

II SKYRIUS. VALSTYBIŲ BENDRADARBIAVIMAS

A. PRANEŠIMAI

Konvencijos 9 straipsnio 3 dalis ir 11 straipsnio 2 dalis

26) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, kuo skubiau diplomatiniais kanalais UNESCO Generaliniam direktoriui praneša, kad rasta povandeninio kultūros paveldo, arba apie su juo susijusią veiklą. Kai šis povandeninis kultūros paveldas yra zonoje, jos papildomai informuoja Tarptautinės jūros dugno institucijos generalinį sekretorių. Kad pateiktų pranešimą, valstybė naudoja šiose Įgyvendinimo gairėse pateiktas formas:

a) **1 formą** – pranešti apie radinį;

b) **2 formą** – pranešti apie veiklą.

B. INTERESŲ DEKLARACIJOS

Konvencijos 9 straipsnio 5 dalis

27) Valstybė, šios Konvencijos Šalis, norėdama pareikšti norą konsultuotis dėl to, kaip užtikrinti konkretaus povandeninio kultūros paveldo apsaugą, naudodamasi šiose Įgyvendinimo gairėse pridėta **3 forma** užpildo deklaraciją ir ją išsiunčia diplomatiniais kanalais:

Konvencijos 11 straipsnio 4 dalis

a) valstybei, šios Konvencijos Šaliai, kurios IEZ arba kontinentiniame šelfe yra šis paveldas;

b) UNESCO Generaliniam direktoriui, jei paveldas yra zonoje.

28) Valstybė, šios Konvencijos Šalis, deklaruodama norą būti konsultuojama, deklaracijoje turi nurodyti, kaip ji su atitinkamu povandeniniu kultūros paveldu susijusi, ir pridėti:

a) mokslinių tyrimų rezultatus;

b) istorinius dokumentus;

c) kitus atitinkamus dokumentus.

III SKYRIUS. APSAUGA VYKDANT VEIKLĄ

A. POVANDENINIO KULTŪROS PAVELDO APSAUGA

Konvencijos 19 straipsnio 1 dalis

29) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, bendradarbiauja ir padeda viena kitai apsaugoti ir tvarkyti povandeninį kultūros paveldą, įskaitant, jei įmanoma, bendradarbiavimą tiriant, kasinėjant, dokumentuojant, konservuojant, atliekant studijas ir pristatant šį paveldą. Tokia apsauga apima visas būtinas priemones, kad povandeninis kultūros paveldas nebūtų naudojamas komerciškai – parduodamas, juo spekuliuojama ar jis mainomas. Povandeninis kultūros paveldas negali būti traktuojamas kaip komercinė prekė.

30) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, turi ypač stengtis:

a) dalintis informacija apie numatomus, vykdomus ir užbaigtus projektus;

b) dalintis patirtimi ir ekspertų patarimais;

c) sudaryti sąlygas rengti gebėjimų ugdymo programas ir jose dalyvauti, kurti specializuotus muziejus, įgyvendinti studijų programas (bakalauro, magistrantūros ir doktorantūros), keistis parodomis;

d) diegti mechanizmus ir priemones, padedančias dalintis patirtimi ir gerąja praktika.

B. TAISYKLĖS

Konvencijos 33 straipsnis

31) Su povandeniniu kultūros paveldu susijusios veiklos taisyklės yra neatskiriama Konvencijos dalis. Jos nustato standartus visai veiklai, susijusiai su žmogaus egzistavimo pėdsakais, kaip apibrėžta Konvencijos 1 straipsnio 1 dalyje.

C. VEIKLOS VYKDYMAS

22 ir 23 taisyklės

32) Veikla, susijusi su povandeniniu kultūros paveldu, turi būti vykdoma tik vadovaujant ir kontroliuojant kvalifikuotam povandeniniam archeologui, turinčiam mokslinę projektui tinkamą kompetenciją.

33) Visi projekto komandos nariai turi būti kvalifikuoti pagal savo atitinkamą specializaciją ir turėti kompetenciją, atitinkančią jų vaidmenį (-is) projekte.

D. MOKSLINIAI TYRIMAI

34) Atitinkami moksliniai tyrimai yra būtina sąlyga bet kokiam sprendimui dėl pageidaujamos intervencijos ir vietos apsaugos plano sudarymo.

35) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, archeologiniams duomenims tyrimo tikslais surinkti skatinamos pasitelkti įvairias archeologijos mokslo šakas, pavyzdžiui, povandeninę, laivų ir marinistinę archeologiją, archeobotaniką, archeozoologiją, taip pat chemiją, kultūros antropologiją, dendrochronologiją, geologiją, istoriją, istorinių šaltinių tyrimus, fizinius ir informacijos mokslus, rentgenografiją.

36) Šalys turi konsultuotis su atitinkamų sričių kvalifikuotais specialistais.

E. IŠSAUGOJIMAS IR KASINĖJIMAI *IN SITU*

Konvencijos 2 straipsnio 5 dalis

1 taisyklė

37) Povandeninio kultūros paveldo išsaugojimas *in situ* laikomas prioritetu prieš leidžiant bet kokią su juos susijusią veiklą. Leidžiama veikla turi apsaugoti paveldo objektą ir siekti svariai prisidėti prie jo apsaugos, žinių apie jį ir jo būklės gerinimo.

38) Prieš priimant sprendimą dėl paveldo objekto apsaugos priemonių ar su juo susijusios veiklos, būtina įvertinti:

4 taisyklė

a) vietovės svarbą;

b) numatomų intervencijos rezultatų svarbą;

c) naudojamas priemones;

d) regione žinomo paveldo visumą.

39) Būtina tinkamai atsižvelgti į vietos paveldo objektų inventorinių sąrašų svarbą.

40) Veikloje, susijusioje su povandeniniu kultūros paveldu, pirmenybė turi būti teikiama ne objekto iškėlimui, o neardomojo pobūdžio technologijų ir tyrimo metodų panaudojimui. Jei kasinėti ar iškelti objektą yra būtina moksliniams tyrimams ar siekiant geriausiai apsaugoti povandeninį kultūros paveldą, taikomi metodai ir priemonės turi būti kuo mažiau žalojantys ir prisidėti prie reliktų išsaugojimo.

41) Be to, atliekant bet kokią veiklą, susijusią su povandeniniu kultūros paveldu, reikia įvertinti poveikio aplinkai ar žalos, jei būtų padaryta, riziką.

F. DOKUMENTAVIMAS IR INVENTORINIŲ SĄRAŠŲ RENGIMAS

42) Archeologinės vietovės yra trapios ir jautriai reaguoja į intervenciją. Svarbu, kad jose esanti informacija būtų kruopščiai dokumentuojama.

43) Valstybėms rekomenduojama rengti nacionalinius povandeninio kultūros paveldo inventorinius sąrašus. Jos turėtų tai padaryti atsižvelgdamos į pageidavimą suvienodinti visų valstybių, šios Konvencijos Šalių, nacionalinius inventorinių aprašų standartus ir jų pakeičiamumą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos moksliniams tyrimams.

44) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, skatinamos reikalauti, kad sudarant povandeninio kultūros paveldo inventorinius sąrašus visos nacionalinės valdžios institucijos, ypač pakrančių apsaugos, karinio jūrų laivyno, dugno gilinimo, mokslinių tyrimų ir žvejybos priežiūros tarnybos, bendradarbiautų ir perduotų gautą informaciją kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, kurios turi būti nurodytos vadovaujantis Konvencijos 22 straipsnio 2 dalimi. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, gali prašyti bet kokios atitinkamos tarptautinės arba nacionalinės specializuotos institucijos pagalbos.

G. SAUGOJIMAS IR KONSERVAVIMAS

45) Paveldo vietovės priežiūrą ir fizinę apsaugą rekomenduojama vykdyti, jei reikia atgrasyti nuo įsibrovimo ir išvengti po vandeniu esančių archeologinių vietovių apgadinimo, įskaitant plėšikavimą. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, vadovaudamosi 25 taisykle, turėtų parengti teritorijų valdymo planus ir skatinti visas nacionalines valdžios institucijas, vykdančias arba prižiūrinčias įvairias veiklas, atsižvelgti į esantį povandeninį kultūros paveldą.

Konvencijos 2 straipsnio 6 dalis

25 taisyklė

46) Iškeltas povandeninis kultūros paveldas turi būti laikomas, konservuojamas ir tvarkomas taip, kad būtų užtikrintas jo ilgalaikis išsaugojimas. Ypatingą dėmesį reikėtų atkreipti į konkrečias sąlygas, pavyzdžiui, deguonies ar džiūvimo poveikį, ardomųjų medžiagų vystymąsi, kad iš vandens iškelti artefaktai būtų išsaugoti.

H. NETYČIA POVANDENINĮ KULTŪROS PAVELDĄ PAVEIKIANTI VEIKLA

Konvencijos 5 straipsnis

47) Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, turi naudoti geriausias savo turimas praktines priemones, kad neleistų atsirasti neigiamam poveikiui, kurį pagal jos jurisdikciją vykdoma veikla gali netyčia padaryti povandeniniam kultūros paveldui, arba kad jį sušvelnintų.

48) Valstybės turi siekti nustatyti nacionalines veiklos povandeninio kultūros paveldo vietovėse leidimo taisykles. Šios taisyklės taip pat turi apimti veiklos sritis, kurios netyčia daro įtaką povandeninio kultūros paveldo vietovėms, taip pat teritorijoms, kuriose nėra tiksliai žinoma, kad tokių vietovių yra, bet yra galimybė, kad jos egzistuoja. Valstybės raginamos reikalauti, kad jų kompetentingos nacionalinės institucijos, kaip apibrėžta Konvencijos 22 straipsnio 1 dalyje, patvirtintų leidimą atitinkamai veiklai.

49) Atitinkamose vietose prireikus vietos bendruomenės, tiesiogiai susijusios su povandeninio kultūros paveldo vietovėmis, turėtų būti įtrauktos į bet kokią veiklą, susijusią su šiuo paveldu.

I. MOKSLINĖS IR VISUOMENEI SKIRTOS PUBLIKACIJOS

10, 26 ir 27 taisyklės

50) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, turi reikalauti, kad bet kokią reikšmingą veiklą, susijusią su povandeniniu kultūros paveldu, lydėtų mokslinė publikacija ir visuomenė tinkamai būtų informuota apie vykdomus projektus ir mokslinių tyrimų rezultatus. Jokia veikla, susijusi su povandeniniu kultūros paveldu, neturėtų būti leidžiama be numatyto publikacijų plano, atsižvelgiant į turimus finansinius išteklius. Toks planas turi apimti ir mokslinei bendruomenei, ir plačiajai visuomenei skirtą informaciją.

51) Mokslinės publikacijos turi leisti įvertinti atliktus veiksmus ir gautą informaciją. Jos turi būti paskelbtos pasibaigus veiklai, nustačius pagrįstą terminą, atsižvelgiant į veiklos ir tiriamos vietovės rūšį ir apimtį.

J. GEBĖJIMŲ UGDYMAS

Konvencijos 21 straipsnis

52) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, turi bendradarbiauti rengdamos povandeninės archeologijos mokymus, povandeninio kultūros paveldo konservavimo metodiką ir sutartomis sąlygomis perduodamos viena kitai technologijas, susijusias su povandeniniu kultūros paveldu, įskaitant (bet neapsiribojant):

a) regioninių ir tarptautinių mokymo programų organizavimą ir dalyvavimą jose;

b) specialistų mokymą dirbti povandeninio kultūros paveldo tyrimų ir apsaugos srityse;

c) specializuotų nacionalinių ar tarptautinių povandeninės archeologijos mokymo ir povandeninio kultūros paveldo bei medžiagų konservavimo tyrimo įstaigų kūrimą.

53) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, skatinamos parengti ir priimti kuo bendresnius standartus, kurie skatintų ugdyti įgūdžius ir kompetencijas povandeninės archeologijos sityje ir keistis atitinkama informacija.

K. VISUOMENEI TEIKIAMA NAUDA IR JOS SĄMONINGUMO UGDYMAS

Konvencijos 20 straipsnis

54) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi visų praktiškai įmanomų priemonių, kad padidintų visuomenės supratimą apie povandeninio kultūros paveldo vertę ir reikšmę bei jo apsaugos svarbą, kaip nustatyta Konvencijoje. Jos, *inter alia*, turi:

a) bendradarbiauti rengiant regionines ar tarptautines visuomenės sąmoningumo ugdymo kampanijas;

b) skatinti informacijos apie povandeninio kultūros paveldo apsaugą ir vertę skelbimą žiniasklaidoje ir internete;

c) remti bendruomenių, grupių ar viešus renginius, įskaitant programas, skirtas narams, žvejams, buriuotojams, pakrančių vystytojams ir jūrinio planavimo specialistams, daugiau dėmesio skiriant povandeninio kultūros paveldo reikšmės propagavimui ar apsaugai;

d) pateikti bendrą informaciją apie šalies teritorijoje esantį povandeninį kultūros paveldą;

e) informuoti visuomenę apie veiklas, susijusias su povandeniniu kultūros paveldu, vietovių artefaktų iškėlimą ir jų galutinį saugojimą;

f) imtis kitų atitinkamų priemonių.

L. DALINIMASIS INFORMACIJA

Konvencijos 19 straipsnis

55) Vadovaujantis Konvencijos 19 straipsnio 3 dalimi, valstybės, šios Konvencijos Šalys, skatinamos su kitomis valstybėmis, šios Konvencijos Šalimis, dalintis informacija apie povandeninį kultūros paveldą, įskaitant jo atradimą ir buvimo vietą, paveldą, kuris buvo kasinėjamas ir iškeltas prieštaraujant Konvencijos nuostatoms arba kitaip pažeidžiant tarptautinę teisę, nesilaikant mokslinių metodologijų ir technologijų bei teisinių procedūrų, susijusių su tokiu paveldu:

a) dalintis informacija apie paveldo inventorinius sąrašus ir duomenų bazes su įgaliotomis institucijomis;

b) jei reikia, paskelbti informaciją apie povandeninio kultūros paveldo atradimą ir susijusius mokslinius tyrimus;

c) visoms kitoms valstybėms, šios Konvencijos Šalimis, ir UNESCO suteikti prieigą prie statistinių duomenų apie veiksmus, susijusius su povandeniniu kultūros paveldu.

56) Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, turi imtis visų praktiškai įmanomų priemonių skleisti informaciją apie povandeninį kultūros paveldą, kasinėtą ar iškeltą nesilaikant Konvencijos nuostatų ar kitaip pažeidžiant tarptautinę teisę, o, kai įmanoma, tam naudoti atitinkamas tarptautines duomenų bazes, ir bendradarbiauti su UNESCO ir kitomis tarpvyriausybinėmis ir vyriausybinėmis organizacijomis, tokiomis kaip Interpolas.

M. GEROSIOS PRAKTIKOS SKLAIDA

57) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, raginamos savo susirinkime siūlyti nacionalines, regionines ar tarptautines programas, projektus ir veiklą, skirtus povandeninio kultūros paveldo apsaugai, atrinkti kaip gerosios praktikos pavyzdžius ir juos skelbti pripažįstant geriausiai atspindinčiais Konvencijos principus, tikslus ir Taisykles.

58) Pasirenkant ir skatinant povandeninio kultūros paveldo apsaugos programas, projektus ir veiklą, valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas ypatingą dėmesį turi skirti besivystančių šalių poreikiams ir vadovautis teisingo geografinio pasiskirstymo principu.

59) Atrankai ir sklaidai siūlomos programos, projektai ir veikla gali būti baigta, vykdoma arba planuojama.

N. NACIONALINĖS IR TARPTAUTINĖS PARAMOS KONVENCIJAI TELKIMAS

60) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, turi stengtis ir bendradarbiauti siekdamos telkti tarptautinę paramą Konvencijai ir jos principams, sudarydamos sąlygas:

a) rengti leidinius apie povandeninį kultūros paveldą, įskaitant atitinkamų mokslinių tyrimų rezultatų paskelbimą;

b) rengti povandeninio kultūros paveldo arba apie jį ekspozicijas;

c) teikti informaciją žiniasklaidai;

d) imtis kitų tinkamų priemonių.

IV SKYRIUS. FINANSAVIMAS

A. VALSTYBIŲ BENDRADARBIAVIMO MECHANIZMO ĮGYVENDINIMO FINANSAVIMAS

Konvencijos 10 straipsnio 5 dalis, 12 straipsnio 4 ir 5 dalys

17–19 taisyklės

61) Kai valstybė, šios Konvencijos Šalis, įgyvendina apsaugos priemones, išduoda leidimus arba vykdo būtinus išankstinius tyrimus, dėl kurių susitarė konsultacijose dalyvaujančių valstybių grupė, vadovaudamasi Konvencijos 10 straipsnio 5 dalimi arba 12 straipsnio 4 ir 5 dalimis, ši grupė turėtų nuspręsti ir dėl bendro tokių priemonių finansavimo.

62) Spręsdamos dėl priemonių finansavimo, valstybės, šios Konvencijos Šalys, turėtų atsižvelgti į:

a) atitinkamų valstybių pajėgumą;

b) tai, kiek tvirtos patikrinamos sąsajos su paveldu ir jo išsaugojimo interesas;

c) atitinkamo paveldo vietą.

63) Išskyrus tiesioginio pavojaus atvejus, neturi būti nuspręsta įgyvendinti jokių priemonių, neužtikrinus tinkamo finansavimo.

B. POVANDENINIO KULTŪROS PAVELDO FONDAS

64) Povandeninio kultūros paveldo fondas (toliau – Fondas) yra valdomas kaip specialioji sąskaita, kaip nustatyta jo Finansinio reglamento 1 straipsnio 1 dalyje. Fondo lėšas sudaro savanoriški įnašai, kaip nurodyta minėto Finansinio reglamento 4 straipsnyje.

65) Fondas bus naudojamas taip, kaip nuspręs valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas, ir laikantis Konvencijos nuostatų bei esmės, taip pat palaikant nacionalines pastangas visų pirma finansuoti:

a) Konvencijos ir valstybių bendradarbiavimo mechanizmo veikimą;

b) tarptautinio bendradarbiavimo projektus, susijusius su Konvencijos taikymu;

c) valstybių, šios Konvencijos Šalių, gebėjimų stiprinimą;

d) Patariamosios tarybos paramą valstybėms, šios Konvencijos Šalims;

e) povandeninio kultūros paveldo apsaugos stiprinimą.

66) Valstybės, šios Konvencijos šalys, institucijos ir privatūs subjektai raginami teikti paramą Konvencijai įmokomis, mokamoms į Fondą, arba tiesioginiais finansiniais ir techniniais įnašais į projektus povandeninio kultūros paveldo apsaugai užtikrinti.

C. FONDO IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS

67) Valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas per kiekvieną sesiją patvirtina Fondo lėšų panaudojimo biudžetą. Šio biudžeto projektą parengia Sekretoriatas ir ne vėliau kaip prieš du mėnesius iki sesijos pateikia valstybėms, šios Konvencijos Šalims.

68) Sekretoriatas nedelsdamas panaudoja gautas lėšas, jei finansuojami projektai yra valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkime patvirtintame išteklių panaudojimo biudžete.

D. FINANSINĖ PARAMA

69) Valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas, atsižvelgdamas į turimus išteklius, gali priimti, vertinti ir patvirtinti Fondo finansinės paramos prašymus.

70) Sprendžiant dėl lėšų paskyrimo pirmenybė teikiama prašymams teikti paramą besivystančioms valstybėms, šios Konvencijos Šalims, ir projektams, kuriais stiprinamas valstybių bendradarbiavimas dalyvaujant daugiau nei dviem valstybėms, šios Konvencijos Šalims.

71) Valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas, priimdamas sprendimus dėl paramos skyrimo, turi remtis šiais kriterijais:

   a) ar prašomos paramos dydis yra tinkamas;

   b) ar siūlomos veiklos yra gerai apgalvotos ir įgyvendinamos bei visiškai atitinka Konvencijos tikslus;

   c) ar galima tikėtis, kad projekto rezultatai bus ilgalaikiai;

   d) ar paramą gaunanti (-čios) valstybė(s), šios Konvencijos Šalis (-ys), neviršydamos savo turimų išteklių, prisideda prie veiklos, kuriai teikiama tarptautinė parama, išlaidų finansavimo;

   e) ar parama sukurs arba stiprins gebėjimus povandeninio kultūros paveldo apsaugos srityje.

72) Patariamoji taryba įvertina prašymus suteikti finansinę paramą projektams, kuriems taikomos Taisyklių nuostatos, ir pateikia rekomendacijas valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimui.

73) Tarpinės ir galutinės ataskaitos turi būti pateiktos Sekretoriatui pagal finansavimo prašyme nustatytą tvarkaraštį, kaip patvirtinta valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkime.

74) Patariamoji taryba išnagrinėja ir įvertina ataskaitas ir savo patarimus pateikia valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimui.

E. PROCEDŪRA IR FORMATAS

75) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, ketinančios kreiptis tarptautinės paramos, dėl prašymų rengimo raginamos konsultuotis su Sekretoriatu. Paraiška turi būti pateikta forma, kuri yra pridėta prie šių gairių. Sekretoriatas patikrina, ar pateikta visa reikalinga informacija.

76) Išsamūs valstybių, šios Konvencijos Šalių, prašymai skirti tarptautinę paramą turi būti pateikti Sekretoriatui likus ne mažiau kaip 4 mėnesiams iki kitos eilinės valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimo sesijos.

77) Prašymai pateikiami anglų arba prancūzų kalba elektroniniu formatu arba popieriniu pavidalu. Jie turi būti pasirašyti ir nacionalinės UNESCO komisijos arba valstybės, šios Konvencijos Šalies, nuolatinės atstovybės prie UNESCO perduoti šiuo adresu:

UNESCO
Secretariat of the Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage
7, place de Fontenoy, 75007 Paris, France
Tel. + 33 (0) 145 684 406
Faks. + 33 (0) 145 685 596
El. p. u.guerin@unesco.org

78) Sekretoriatas prašymus dėl tarptautinės paramos veiklai, susijusiai su povandeniniu kultūros paveldu, pateikia Patariamajai tarybai. Ši savo rekomendacijas dėl prašymų pateikia valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimui ne vėliau kaip prieš du mėnesius iki jo, kad šis jas apsvarstytų ir priimtų galutinį sprendimą.

V SKYRIUS. PARTNERIAI

A. KONVENCIJOS ĮGYVENDINIMO PARTNERIAI

79) Konvencijos įgyvendinimo partneriai gali būti:

a) vyriausybinės ir su vyriausybėmis susijusios institucijos, įsteigtos valstybėse, šios Konvencijos Šalyse, vykdančios veiklą, susijusią su Konvencijos taikymo sritimi;

b) centrai, dirbantys Konvencijos taikymo srityje ir vykdantys UNESCO globojamą veiklą, nustatytą Generalinės konferencijos;

c) NVO, akredituotos valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimo, ar vykdančios veiklą, susijusią su Konvencijos taikymo sritimi ir esme;

d) mokslo įstaigos, muziejai, universitetai ir kiti panašūs subjektai, kurių veikla visiškai atitinka Konvencijos principus;

e) privatūs subjektai, kurie veikia visiškai laikydamiesi Konvencijos principų.

80) Bet kuris subjektas, palaikantis povandeninio kultūros paveldo komercinį naudojimą ar savo veikla negrįžtamai jį išsklaidantis, nepriklausomai nuo jo teisinio statuso ar pavadinimo, nėra partneris.

B. NACIONALINIO LYGMENS PARTNERIAI

81) Valstybės, šios Konvencijos Šalys, skatinamos užmegzti bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendruomenėmis, grupėmis ir asmenimis, taip pat su ekspertais, kompetencijos centrais ir mokslinių tyrimų institutais, siekiant pagerinti povandeninio kultūros paveldo apsaugą. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, raginamos sudaryti sąlygas dalyvauti, ypač šiose srityse:

a) identifikuojant, dokumentuojant ir saugant jų teritorijose esantį povandeninį kultūros paveldą;

b) steigiant sąvadus;

c) kuriant ir įgyvendinant programas, projektus ir veiklą, kurių tikslas – didinti suvokimą apie povandeninio kultūros paveldo svarbą ir užtikrinti jo apsaugą.

VI SKYRIUS. NVO AKREDITAVIMAS

A. NVO AKREDITAVIMO KRITERIJAI

Mokslinės-techninės patariamosios tarybos įstatų 1 straipsnio e dalis

82) Siekdama prašyti akreditavimo, NVO turi atitikti šiuos kriterijus:

a) turėti įstatus, tikslus ir vykdyti veiklą, kurie visiškai atitinka Konvencijos principus ir tikslus;

b) dalyvauti atitinkamose veiklose, turėti pripažintą kompetenciją ir patirties povandeninio kultūros paveldo apsaugos srityje;

c) dabar neužsiimti (ir praeityje būti to nedarius) jokia veikla, kuri būtų susijusi su povandeninio kultūros paveldo komerciniu naudojimu ar negrįžtamu išsklaidymu ir prieštarautų Konvencijoje įtvirtintiems principams;

d) būti vietinė, nacionalinė, regioninė ar tarptautinė organizacija;

e) turėti veiklos gebėjimų, įskaitant:

i. nuolatinius aktyviai veikiančius narius;

ii. nuolatinį juridinį adresą;

iii. teisinį statusą pagal galiojančią nacionalinę teisę;

iv. veikti ir vykdyti veiklą bent ketverius metus iki svarstymo dėl akreditacijos.

B. AKREDITAVIMO PROCEDŪROS

83) NVO, norinčios gauti akreditaciją, prašymas turi būti užpildytas naudojant šiose gairėse pateiktą ir internete prieinamą formą.

84) Sekretoriatas patikrina, ar prašymai yra išsamūs, ir likus 3 mėnesiams iki valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimo pateikia juos nagrinėti Patariamajai tarybai.

85) Patariamoji taryba nusiunčia Sekretoriatui pranešimą su patarimu dėl akreditavimo, parengtą remiantis objektyviais Sekretoriato, valstybės, šios Konvencijos Šalies, ar kitų patikimų šaltinių pateiktais duomenimis, taip pat savo narių patirtimi.

86) Sekretoriatas visus akreditavimo prašymus ir Patariamosios tarybos pranešimą pateikia valstybių, šios Konvencijos šalių, susirinkimui, kad šis priimtų sprendimą.

87) Priimdamas sprendimą dėl NVO akreditavimo, valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas atsižvelgia į tinkamo geografinio atstovavimo principą.

88) Sekretoriatas registruoja visus prašymus, nuolat atnaujina ir viešai skelbia NVO, kurias akreditavo valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas, sąrašą.

C. AKREDITACIJOS PERŽIŪRA

89) Valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas kas ketverius metus peržiūri jau akredituotas NVO ir toliau palaiko arba nutraukia santykius su atitinkama organizacija. Patariamoji taryba per Sekretoriatą valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimui praneša apie bendradarbiavimą su akredituotomis NVO.

90) Jei rekomenduojama nutraukti akreditaciją, Sekretoriatas informuoja atitinkamą NVO, o ši turi galimybę raštu išreikšti savo nuomonę, ji bus pateikta valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimui.

91) Valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas sprendimą priima remdamasis visais svarstyti pateiktais dokumentais. Valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas gali:

a) nuspręsti nutraukti akreditaciją;

arba

b) nuspręsti, kad nėra faktinių priežasčių nutraukti akreditaciją.

92) Jei bendradarbiavimas su NVO nevyksta, valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas, vadovaudamasis Nuostatomis dėl UNESCO santykių su NVO, taip pat gali nuspręsti nutraukti akreditaciją.

93) Jeigu būtina, pavyzdžiui, kai NVO neatitinka akreditavimo kriterijų, Patariamoji taryba bet kuriuo metu gali nuspręsti sustabdyti bendradarbiavimą su NVO, kol bus priimtas galutinis valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimo sprendimas.

VII SKYRIUS. KONVENCIJOS LOGOTIPAS

A. LOGOTIPAS

94) Siekiant didinti Konvencijos matomumą ir skatinti jos propagavimą nacionaliniu, regioniniu ir tarptautiniu lygmenimis, jai sukurtas logotipas.

95) Konvencijos logotipe (toliau – logotipas) yra pavaizduotas bangos užlietas povandeninio kultūros paveldo objektas. Tai atspindi visuotines Konvencijoje išreikštas vertybes. Logotipas yra apskritas ir simbolizuoja globalią užlieto žmonijos paveldo apsaugą. Logotipe naudojama mėlyna spalva atitinka tokią, kokia naudojama Jungtinių Tautų sistemoje.

B. UNESCO IR KONVENCIJOS LOGOTIPŲ NAUDOJIMO TAISYKLĖS

96) Konvencijos logotipas gali būti naudojamas atskirai, kaip savarankiškas logotipas (toliau – pavienis logotipas), arba kartu su UNESCO logotipu (toliau – jungtinis logotipas). Ypač raginama naudoti jungtinį logotipą.

97) Kaip naudoti pavienį logotipą, išdėstyta šiose gairėse. Jungtinio logotipo naudojimą reglamentuoja šios gairės ir UNESCO Generalinės konferencijos priimtos Direktyvos dėl UNESCO vardo, akronimo, logotipo ir interneto domenų vardų naudojimo, todėl leidimas naudoti jungtinį logotipą suteikiamas tiek pagal šias gaires, tiek pagal minėtas direktyvas (UNESCO logotipo daliai).

C. GRAFINIS PAVIENIO IR JUNGTINIO LOGOTIPŲ VAIZDAS

98) Pavienis logotipas, naudojamas kaip oficialus Konvencijos spaudas, yra toks:

The Protection of
the Underwater Cultural
Heritage

99) Jungtinis logotipas yra toks:

UNESCO
United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

The Protection of
the Underwater Cultural
Heritage

100) Tiek pavienis, tiek jungtinis logotipas gali būti naudojamas šešiomis oficialiomis UNESCO kalbomis. Jie turi būti atkartoti pagal konkretų grafinį piešinį, parengtą Sekretoriato ir paskelbtą Konvencijos interneto svetainėje, ir negali būti keičiami, nebent tai padaryti nuspręstų valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas.

101) Norint pavienį arba jungtinį logotipą naudoti kita, o ne viena iš šešių oficialių UNESCO kalbų, prieš pradedant juos naudoti reikia gauti UNESCO patvirtinimą.

102) Siekiant patenkinti įvairius poreikius, gali būti naudojamos papildomos logotipo versijos:

a) „Remiant“:

b) „Bendradarbiaujant su“:

c) „Kartu su“:

103) Prireikus gali būti sukurta papildomų logotipo versijų, jas turi patvirtinti valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas, o jei skubu, reikia kreiptis į jo biurą.

D. NAUDOJIMO TEISĖ

104) Pavienį logotipą be išankstinio leidimo, taikant šių gairių nuostatas, turi teisę naudoti:

a) Konvencijos valdymo ir pagalbiniai organai, t. y. valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas ir Patariamoji taryba;

b) UNESCO 2001 m. Konvencijos sekretoriatas.

105) Visi kiti, pageidaujantys naudoti logotipą, pagal toliau išdėstytą procedūrą turi pateikti prašymą ir gauti leidimą.

E. LEIDIMAS NAUDOTI PAVIENĮ LOGOTIPĄ

106) Leidimas naudoti pavienį logotipą yra valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimo prerogatyva. Valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimas įgalioja Sekretoriatą suteikti leidimą naudoti pavienį logotipą.

107) Pavienis logotipas naudojamas išskirtinai tik Konvencijai ir povandeninio kultūros paveldo apsaugai **propaguoti**.

108) Leidimas naudoti pavienį logotipą suteikiamas remiantis šiais kriterijais:

a) Pagrindimas: didelė siūlomo pavienio logotipo naudojimo svarba ir atitikimas su Konvencijos principais ir tikslais bei ypatingas poreikis panaudoti logotipą atskirai nuo UNESCO logotipo;

b) Poveikis: naudoti logotipą gali būti leidžiama išskirtinėms veikloms, kurios gali turėti realų poveikį povandeninio kultūros paveldo išsaugojimui ir žymiai padidinti Konvencijos matomumą;

c) Patikimumas: turi būti tinkamai užtikrinta dėl atsakingų asmenų (profesinė patirtis ir reputacija, nuorodos ir rekomendacijos, teisinės ir finansinės garantijos) ir atitinkamos veiklos (politinės, teisinės, finansinės ir techninės galimybės).

109) Prašant leidimo naudoti pavienį logotipą reikia atlikti šiuos veiksmus:

a) 1 žingsnis. Prašytojas dėl pavienio logotipo naudojimo turi kreiptis į valstybės (-ių), šios Konvencijos Šalies (-ių), nacionalinę (-es) UNESCO komisiją (-as) arba kitas įgaliotas atitinkamų valstybių, šios Konvencijos Šalių, kurių teritorijoje numatyta naudoti logotipą, nacionalines institucijas;

b) 2 žingsnis. Nacionalinės komisijos arba paskirtosios nacionalinės valdžios institucijos peržiūri prašymą, nusprendžia, ar jį tenkinti, ir rekomenduojamus tenkinti prašymus pateikia Sekretoriatui anglų arba prancūzų kalba. Prašymai Sekretoriatui turi būti pateikti prieš tris mėnesius iki pirmos laikotarpio, kuriuo numatyta naudoti logotipą, dienos;

c) 3 žingsnis. Sekretoriatas, remdamasis šių gairių 106 punkte (*red. past. – 108 punkte*) nustatytais kriterijais, jam perduotus prašymus įvertina ir suteikia leidimus naudoti logotipą;

d) 4 žingsnis. Sekretoriatas pateikia atsakymus į visus prašymus. Suteikdamas leidimą naudoti logotipą, Sekretoriatas prašytojui pateikia atitinkamą elektroninį failą su pavieniu logotipu. Apie priimtą sprendimą informuojamos atitinkamos nacionalinės UNESCO komisijos ar kitos paskirtosios nacionalinės valdžios institucijos ir nuolatinės atstovybės;

e) 5 žingsnis. Sekretoriatas kiekvienai valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimo sesijai parengia ir pateikia pavienio logotipo naudojimo ataskaitą.

F. LEIDIMAS NAUDOTI JUNGTINĮ LOGOTIPĄ

110) Generalinis direktorius yra įgaliotas leisti naudoti jungtinį logotipą, kai tai susiję su **patronažu**, **sutartiniais susitarimais** (lėšų rinkimas, komercinis naudojimas), taip pat **propagavimo veikla**, ypač siekiant propaguoti Konvenciją ir apsaugoti povandeninį kultūros paveldą.

111) **Patronažas**, kaip moralinis UNESCO palaikymas, gali būti suteiktas veiklai, kurioje Organizacija tiesiogiai nedalyvauja, neteikia finansinės paramos ir negali būti laikoma teisiškai atsakinga. Patronažas suteikiamas ribotam laikui, laikantis šios Konvencijos bei remiantis šiais kriterijais ir sąlygomis[2]:

2 Taip pat žr. Bendruosius UNESCO patronažo suteikimo kriterijus.

a) Kriterijai:

i. Poveikis: gali būti suteikiamas išskirtinėms veikloms, kurios gali turėti realų poveikį povandeninio kultūros paveldo išsaugojimui ir žymiai pagerinti Konvencijos matomumą.

ii. Patikimumas: turi būti tinkamai užtikrinta dėl atsakingų asmenų (profesinė patirtis ir reputacija, nuorodos ir rekomendacijos, teisinės ir finansinės garantijos) ir atitinkamos veiklos (politinės, teisinės, finansinės ir techninės galimybės).

b) Sąlygos:

i. Prašymas naudoti jungtinį logotipą patronažo tikslais turi būti pateiktas Generaliniam direktoriui per atitinkamą nacionalinę UNESCO komisiją arba pateiktas kartu su atitinkamos nacionalinės UNESCO komisijos paramos įrodymu ne vėliau kaip prieš tris mėnesius iki pirmos laikotarpio, kuriuo numatyta naudoti logotipą, dienos; leidimas naudoti jungtinį logotipą patronažo tikslais suteikiamas raštu ir tai daro tik Generalinis direktorius.

ii. Naudojant šį logotipą Konvencija turi būti tinkamai propaguojama.

iii. Jungtinį logotipą naudoti patronažo tikslu gali būti leidžiama tam tikrai ribotos trukmės veiklai ar reguliarioms pakartotinėms veikloms. Pastaruoju atveju dėl kiekvienos pakartotinės veiklos reikia teikti naują leidimo prašymą.

112) UNESCO ir tokių partnerių, kaip viešojo sektoriaus institucijų, privataus sektoriaus ar pilietinės visuomenės, **partnerystės susitarimai** sudaromi dėl konkrečios veiklos, kuri skatintų siekti Konvencijos tikslų ir laikytis jos principų, taip pat skatintų jos propagavimą ir įgyvendinimą visais lygmenimis. Leidimus naudoti jungtinį logotipą partnerystės susitarimams suteikia UNESCO Sekretoriatas. Prieš atnaujinant partnerystės susitarimai pateikiami valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimui.

113) **Lėšų rinkimas** yra Konvencijos suinteresuotųjų šalių (viešojo, privataus sektoriaus ir pilietinės visuomenės) veikla, kurios vienintelis tikslas yra gausinti įnašus Konvencijos programoms arba į Fondą. Leidimą naudoti jungtinį logotipą lėšų rinkimo veiklai suteikia UNESCO Sekretoriatas.

114) **Komercinis naudojimas** – tai prekių ar paslaugų, kurių pavadinimuose, akronimuose, logotipuose ar interneto domenuose yra UNESCO pavadinimas, pardavimas ar teikimas, siekiant gauti pelną. Tai priimtina tik tuo atveju, jei tai daroma ir švietimo, propagavimo ar lėšų rinkimo tikslais.

a) Prašymai naudoti jungtinį logotipą komerciniais tikslais, įskaitant tuos, kuriuos gauna nacionalinės komisijos ar kitos tinkamai paskirtos nacionalinės institucijos, siunčiami UNESCO Generaliniam direktoriui, kad patvirtintų raštu.

b) Visuose Sekretoriato ir išorinių organizacijų susitarimuose dėl komercinio jungtinio logotipo naudojimo (pvz., partnerystės su privačiu sektoriumi ar pilietine visuomene, bendros leidybos ar bendros gamybos susitarimai, taip pat sutartys su specialistais ir asmenimis, remiančiais Konvenciją) turi būti standartinė išlyga, kurioje nurodoma, kad bet kokiu atveju norint naudoti jungtinį logotipą būtina pateikti prašymą ir gauti raštišką UNESCO sutikimą.

c) Pagal tokius sutartimis įformintus susitarimus suteikti leidimai galioja tik numatytos veiklos kontekste.

d) Išskyrus šiose gairėse numatytus atvejus, komerciniai subjektai neturi juridinės teisės naudoti jungtinį logotipą ir taip rodyti savo paramą povandeninio kultūros paveldo apsaugai.

e) Kai galima numatyti komercinę naudą, susijusią su jungtinio logotipo naudojimu, Sekretoriatas užtikrina, kad Povandeninio kultūros paveldo fondas gautų procentinę pajamų dalį, ir sudaro sutartį, kurioje nurodomas susitarimų dėl projekto pobūdis ir pajamų pervedimo į Fondą tvarka.

115) Sekretoriatas kiekvienai valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimo sesijai parengia ir pateikia jungtinio logotipo naudojimo ataskaitą.

G. APSAUGA

116) Atsižvelgiant į tai, kad UNESCO pavadinimas, akronimas ir logotipas buvo pateikti ir juos priėmė Paryžiaus sąjungos valstybės narės, vadovaudamosi Paryžiaus konvencijos dėl pramoninės nuosavybės apsaugos, priimtos 1883 m. ir peržiūrėtos Stokholme 1967 m., 6ter straipsniu, ir į tai, kad Konvencijos logotipas [buvo pateiktas] Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos (PINO) Tarptautiniam biurui ir [buvo pateiktas ir jį priėmė] Paryžiaus sąjungos valstybės narės, vadovaudamosi Paryžiaus konvencijos dėl pramoninės nuosavybės apsaugos, priimtos 1883 m. ir peržiūrėtos Stokholme 1967 m., 6 straipsniu, UNESCO turi teisę reikalauti, kad Paryžiaus konvencijos valstybės narės savo šalyse siektų išvengti tokio Konvencijos emblemos ir UNESCO pavadinimo, akronimo ar logotipo naudojimo, kai klaidinamai nurodomos sąsajos su Konvencija ar UNESCO, ir bet kokio kito piktnaudžiavimo juos naudojant. Valstybių, šios Konvencijos Šalių, prašoma UNESCO pateikti institucijų, atsakingų už logotipo naudojimą, pavadinimus ir adresus.

117) Neteisėto Konvencijos logotipo naudojimo tarptautiniu lygmeniu atveju UNESCO Generalinis direktorius turi teisę kreiptis į teismą. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, turi imtis visų įmanomų priemonių, kad jų šalyse būtų užkirstas kelias logotipą naudoti bet kuriai grupei ar bet kokiam tikslui, kurių aiškiai nepripažįsta Konvencijos valdymo organai.

118) Sekretoriatas ir valstybės, šios Konvencijos Šalys, glaudžiai bendradarbiauja ir kartu su kompetentingomis nacionalinėmis institucijomis, vadovaudamosi šiomis gairėmis, siekia užkirsti kelią nacionaliniu lygmeniu naudoti Konvencijos logotipą bet kokiu neleistinu būdu.

1 FORMA – PRANEŠIMAS APIE RADINĮ

Valstybės, vadovaudamosi 2001 m. Konvencijos 9 straipsnio 3 dalimi ir 11 straipsnio 2 dalimi, diplomatiniais kanalais praneša UNESCO apie radinius, perduodamos šią informaciją:

Rastas povandeninis kultūros paveldas:

_____

Jūros zona:

_____

Apytikslis tipas (nuskendęs laivas, struktūra, artefaktas):

_____

Apytikslis amžius ir kultūrinė kilmė:

_____

Ar koks nors objektas buvo iškeltas?

_____

Siūlomi veiksmai (*jei taikytina*):

_____

Atsakinga kompetentinga institucija:

_____

Kontaktai:

_____

(*Pridėkite papildomus dokumentus, aprašymus ir vaizdus. Sekretoriatas neverčia, netvirtina vertimo ir neapdoroja teksto.*)
Pranešimai pateikiami anglų arba prancūzų kalba elektroniniu formatu arba popieriniu pavidalu šiuo adresu:

UNESCO
Secretariat of the Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage
7, place de Fontenoy, 75007 Paris, France
Tel. + 33 (0) 145 684 406
Faks. + 33 (0) 145 685 596
El. p. u.guerin@unesco.org

Antspaudas: _____
Pasirašiusio (-ių) asmens (-ų) pavardė(s): _____
Parašas (-ai): _____

2 FORMA – PRANEŠIMAS APIE VEIKLĄ

Kompetentingos institucijos, vadovaudamosi 2001 m. Konvencijos 10 straipsnio 5 dalies c punktu ir 12 straipsnio 5 dalimi, diplomatiniais kanalais praneša UNESCO apie veiklą, perduodamos šią informaciją:

Susijęs povandeninis kultūros paveldas:

_____

Apytikslis amžius ir kultūrinė kilmė:

_____

Jūros zona:

_____

Numatomos veiklos rūšis:

_____

Ar reikia iškelti kokius nors artefaktus?

_____

Jei vykdoma veikla yra projektas, nurodykite:

_____

- Projekto formuluotė ir tikslai:

  _____

- Taikoma metodika ir būdai:

  _____

- Numatomas projekto įgyvendinimo grafikas:

  _____

- Komandos sudėtis:

  _____

- Vykdomos veiklos aplinkosauginė strategija:

  _____

- Susitarimai dėl bendradarbiavimo su muziejais ir kitomis, ypač mokslo, institucijomis:

  _____

Siūlomi veiksmai (*jei taikytina*):

_____

Atsakinga kompetentinga institucija:

_____

Kontaktai:

_____

(*Pridėkite papildomus dokumentus, aprašymus ir vaizdus. Sekretoriatas neverčia, netvirtina vertimo ir neapdoroja teksto.*)

Pranešimai pateikiami anglų arba prancūzų kalba elektroniniu formatu arba popieriniu pavidalu šiuo adresu:

UNESCO
Secretariat of the Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage
7, place de Fontenoy, 75007 Paris, France
Tel. + 33 (0) 145 684 406
Faks. + 33 (0) 145 685 596
El. p. u.guerin@unesco.org

Antspaudas: _____
Pasirašiusio (-ių) asmens (-ų) pavardė(s): _____
Parašas (-ai): _____

3 FORMA – INTERESŲ DEKLARACIJA

Susijęs povandeninis kultūros paveldas:

_____

Koks įrodomas ryšys sieja jūsų valstybės istoriją ar kultūrą su šiuo paveldu? Apibūdinkite:

_____

_____

_____

_____

_____

Deklaruodami savo valstybės interesus, dėl kurių reikia konsultacijos pagal Konvencijos 9 straipsnio 5 dalį ar 11 straipsnio 4 dalį, nurodykite, kaip jie siejasi su atitinkamu povandeniniu kultūros paveldu, ir prie šios deklaracijos pridėkite šiuos dokumentus:

a) mokslinių tyrimų rezultatus;

b) istorinius dokumentus;

c) bet kokius kitus susijusius dokumentus.

Kontaktai:

_____

Ši forma pateikiama anglų arba prancūzų kalba elektroniniu formatu arba popieriniu pavidalu šiuo adresu:

UNESCO
Secretariat of the Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage
7, place de Fontenoy, 75007 Paris, France
Tel: + 33 (0) 145684406
Fax: + 33 (0) 145685596
Email: u.guerin@unesco.org

Antspaudas: _____
Pasirašiusio (-ių) asmens (-ų) pavardė(s): _____
Parašas (-ai): _____

TARPTAUTINĖS PARAMOS PRAŠYMAS

Povandeninio kultūros paveldo apsaugos fondo specialiosios sąskaitos tikslas yra finansuoti veiklą, patvirtintą valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimo, remiantis gairėmis, nustatytomis valstybių, Povandeninio kultūros paveldo apsaugos konvencijos Šalių, susirinkimo.

Norėdami pateikti prašymą dėl tarptautinės paramos, užpildykite toliau pateiktą formą:

a) Prašymą teikianti (-čios) valstybė(s), šios Konvencijos Šalis (-ys): _____

b) Siūloma veikla / projektai: _____

c) Intervencijos (-ų) sritis (-ys): _____

(*Dėl veiksmų, susijusių su povandeniniu kultūros paveldu, pridėkite projektą, parengtą pagal Konvencijos priedo 10 taisyklę.*)

d) Vieta: _____

e) Data ir trukmė: _____

f) Kita (-os) veikloje dalyvaujanti (-čios) ir (arba) ją remianti (-čios) valstybė(s), šios Konvencijos Šalis (-ys): _____

g) Įgyvendinantys subjektai: _____

h) Tikslai: _____

i) Prašomos paramos suma (*pridėkite biudžeto paskirstymą*): _____

j) Gavėjo finansinis arba natūrinis įnašas: _____

k) Laukiami rezultatai: _____

l) Veiklos (-ų) indėlis stiprinant pajėgumą povandeninio kultūros paveldo apsaugos srityje, kaip numatyta 2001 m. Konvencijoje: _____

m) Veiklos (-ų) indėlio įtaka įgyvendinant 2001 m. Konvenciją: _____

n) Ataskaita (-os), kuri (-ios) turi būti pateikta (-tos) (data (-os), formatas): _____

o) Kontaktai: _____

(*Prireikus pridėkite papildomų dokumentų.*)

Išsamius prašymus dėl tarptautinės paramos valstybės, šios Konvencijos Šalys, pateikia Sekretoriatui ne vėliau kaip prieš 4 mėnesius iki kitos eilinės valstybių, šios Konvencijos Šalių, susirinkimo sesijos. Prašymai pateikiami anglų arba prancūzų kalba elektroniniu formatu arba popieriniu pavidalu. Jie turi būti pasirašyti ir nacionalinės UNESCO komisijos arba valstybės, šios Konvencijos Šalies, nuolatinės atstovybės prie UNESCO perduoti šiuo adresu:

UNESCO
Secretariat of the Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage
7, place de Fontenoy, 75007 Paris, France
Tel. + 33 (0) 145 684 406
Faks. + 33 (0) 145 685 596
El. p. u.guerin@unesco.org

Antspaudas: _____
Pasirašiusio (-ių) asmens (-ų) pavardė(s): _____
Parašas (-ai): _____
Prašymo pateikimo data: _____

PRAŠYMAS SUTEIKTI AKREDITACIJĄ

Norėdami būti akredituoti pagal 2001 m. Konvenciją, pateikite šią informaciją:

Oficialus pavadinimas: _____

Organizacijos aprašymas: _____

Pagrindiniai tikslai: _____

Detalus adresas: _____

NVO įkūrimo ir registracijos data: _____

Šalis (-ys), kurioje (-iose) veikia NVO: _____

Išsamus ankstesnės ir dabartinės veiklos povandeninio kultūros paveldo srityje aprašymas, taip pat NVO patirties aprašymas (*jei reikia, pridėkite papildomus dokumentus*):

_____

_____

Prašome prie šios formos pridėti:

- oficialaus NVO įsteigimo dokumentus;
- įstatų kopiją;
- visus NVO veiklos gebėjimus pagrindžiančius dokumentus, įskaitant:
- juridinį adresą ir teisinį statusą įrodančią pažymą, kaip tai numatyta nacionalinės teisės aktuose;
- pažymas, kad NVO užsiėmė atitinkama veikla bent ketverius metus iki prašymo dėl akreditavimo svarstymo;
- NVO narių skaičių;
- vadovaujančių organų narių vardus ir pavardes;
- publikacijų sąrašą;
- nacionalinių valdžios institucijų arba tarptautinių organizacijų rekomendacijas.

Prašymai pateikiami anglų arba prancūzų kalba elektroniniu formatu arba popieriniu pavidalu. Jie turi būti pasirašyti ir išsiųsti šiuo adresu:

UNESCO
Secretariat of the Convention on the Protection for the Underwater Cultural Heritage
7, place de Fontenoy, 75007 Paris, France
Tel. + 33 (0) 145 684 406
Faks. + 33 (0) 145 685 596
El. p. u.guerin@unesco.org

Antspaudas: _____
Pasirašiusio (-ių) asmens (-ų) pavardė(s): _____
Parašas (-ai): _____
Prašymo pateikimo data: _____

UNESCO POVANDENINIO KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ INVENTORINIO APRAŠO PAVYZDYS

Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacija · Povandeninio kultūros paveldo apsauga

ŠALIS					
REGIONAS, PROVINCIJA					
KOMPETENTINGA INSTITUCIJA					
REGISTRUOTA *(vardas, pareigos)*		Data		El. p. / Tel.	
VIETOVĖS PAVADINIMAS *(pateikti ir pravardes)*				**VIETOVĖS REGISTRACIJOS NUMERIS**	

BENDRAS PAVELDO VIETOVĖS APIBŪDINIMAS			
Tipas	Laivo liekanos Orlaivio liekanos Kitos transporto priemonės liekanos Atskiri artefaktai Priešistorinė vietovė Prieškolumbinė vietovė Konstrukcija Ola / senotas Kita	Identifikuota tiksliai	Taip / ne
		Laikotarpis / sukūrimo / pastatymo metai	
		Apsėmimo / nugrimzdimo laikas *(laikotarpis / metai)*	
		IŠLIKIMO LAIPSNIS	
		Puikus Geras Pažeistas Sugadintas	

Reliktų aprašymas laisva forma

VIETA			
UTM KOORDINATĖS		GEOGRAFINĖS KOORDINATĖS	
DUOMENYS		DUOMENYS	
X		Platuma	
Y		Ilguma	
Z		Gylis	
Ar šios koordinatės buvo patikrintos?			

MAKSIMALUS RADAVIETĖS DYDIS (*tikslus / apytikris metrais*)	Plotis		Ilgis		Aukštis	

APIBŪDINIMAS	**Zona** *(pabraukti)*	**Jūrinė zona** *(pabraukti)*
	Šlapynė, pelkė Vandens versmė, šaltinis Užtvindytas urvas, ertmė Upė Ežeras / lagūna / šaltinis Vandenyno pakrantė Uostas Įlanka Priekrantė Toli nuo pakrantės (*nurodykite apytikrį atstumą*) Atvira jūra	Sausumos Vidaus vandenys Vidiniai vandenys Teritorinė jūra, salyno vandenys Gretutinė zona Išskirtinė ekonominė zona Kontinentinis šelfas Atvira jūra Gretutinė kitos valstybės zona Kitos valstybės išskirtinė ekonominė zona Kitos valstybės kontinentinis šelfas

VANDUO	VANDENS YPATYBĖS	GYLIS METRAIS	
	Ramus Judantis Audringas	Maksimalus	
		Minimalus	
RADAVIETĖS BUVIMAS PO VANDENIU	Periodiškai Nuolat	MATOMUMAS	Dalinis Visiškas

JŪROS DUGNO PAVIRŠIAUS SANDARA / STRATIGRAFIJA			
Jūrų žolės	Žvirgždas	Gargždas	Uola
Smėlis	Dumblas	Luitai	Kita
Padėtis	Vietovės dalys matomos Vietovės dalys nematomos Vietovė matoma kaip iškilusi vieta Vietovės vieta nustatyta akustiniu metodu	PRIEINAMUMAS	Nuo kranto Laivu
(Jei norite, prie šios formos galite pridėti vietovės eskizą.)			
ARCHEOLOGINIAI ARTEFAKTAI			
RASTŲ ARTEFAKTŲ TIPAS			
DABARTINĖ VIETA	ATIDUOTAS SAUGOTI	EKSPONUOJAMAS	*IN SITU*
KONSERVAVIMAS, SAUGOJIMAS (*ataskaitų nuorodos ir kt.*)			

ISTORINIS PAGRINDIMAS, KULTŪRINĖ KILMĖ			
KILMĖ	Afrikos Azijos Europos Arabų Amerikos Australijos Kita (*nurodyti*)	SVARBA	Istorinė Kultūrinė Meninė Archeologinė
		Istoriniai dokumentai	
		Kitos nuorodos	
(*Jei norite, prie šios formos pridėkite istorinio pagrindimo aprašymą.*)			

GRĖSMĖS			
ŽALINGA VEIKLA PAVELDO RADAVIETĖJE	Plėšimas Krovinių iškėlimas Perkėlimas Ketinimas sunaikinti Atidengimas Kita	ŽMONIŲ VEIKLA, NETYČIA PAVEIKIANTI PAVELDO VIETOVĘ	Mineralų gavyba Tarša Tralavimas Žvejyba Gilinimas Statybos darbai Srovių pakeitimas Užtvankos statyba Kita
ŽALĄ DARANTYS GAMTOS VEIKSNIAI	Erozija Atidengimas Deguonies poveikis Seisminis aktyvumas Bangos Kita	STATUSAS	Esama grėsmė Artimiausiu laiku gresiantis pavojus Tikėtina grėsmė
Grėsmės įrodymai:			

RADINIAI, ATRADIMAI		
ATRADIMAS	Atradimo data	
	Kas atrado	
	Kontaktinė informacija *(jei taikytina)*	

PRANEŠIMAI	KAS SIUNTĖ *(pabraukti)*	KAM SIŲSTA *(pabraukti)*
	Radėjas Laivas, valstybės nacionalinis Vietos atsakinga institucija Atsakingasis archeologas, vietovės valdytojas Kompetentinga nacionalinė institucija	Kompetentingai nacionalinei institucijai Ministerijai Kitai valstybei Valstybei, 2001 m. Konvencijos Šaliai Kita

PRANEŠIMAS UNESCO (*teritorijoms už teritorinių vandenų ribų ir, jei taikytina*)	KAS SIUNTĖ	KAM SIŲSTA
	Kompetentinga nacionalinė institucija Kita	UNESCO Tarptautinei jūros dugno institucijai
INTERESŲ DEKLARACIJOS	IŠ KO GAUTA, DATA	TOLESNI VEIKSMAI
	1.	
	2.	

VEIKLA RADAVIETĖJE				
VEIKLOS RŪŠIS (žvalgomieji tyrimai, tyrimai, dokumentavimas, artefaktų iškėlimas, kasinėjimai ...)	PRADŽIA	REZULTATAI	ATSAKINGAS ASMUO / INSTITUCIJA	KONTAKTAI
1.				
2.				Pridėti dar
PRIDEDAMA	ATASKAITOS; NUOTRAUKOS; LEIDIMAI			

NUMATOMA VEIKLA IR PRAŠYMAI SUTEIKTI LEIDIMĄ (***jei taikoma***)				
NUMATOMOS VEIKLOS RŪŠIS	PRADŽIA	PLANUOJAMA VEIKLA	ATSAKINGAS ASMUO / INSTITUCIJA	KONTAKTAI
1.				
2.				Pridėti dar

LEIDIMO STATUSAS	KOMANDOS VADOVO PAVARDĖ IR KVALIFIKACIJA	KAS PRANEŠĖ	KAM PRANEŠTA
		Vietos atsakinga institucija Archeologas Vietovės valdytojas Asmenys ar subjektai, kurie kreipiasi dėl leidimo	Kompetentingai nacionalinei institucijai Atsakingai ministerijai Kitai valstybei, 2001 m. Konvencijos Šaliai Tarptautinei jūros dugno institucijai UNESCO
PRANEŠIMAS UNESCO (*vietovėms už teritorinių vandenų ribų ir, jei taikytina*)		KAS SIUNTĖ	KAM SIŲSTA
		Kompetentinga nacionalinė institucija Kita	UNESCO Tarptautinei jūros dugno institucijai

REGISTRAVIMAS IR PRISKYRIMAS	
Ar radavietė yra įtraukta į nacionalinį paveldo objektų sąvadą?	
Ar radavietė turi ypatingą statusą?	
Ar ji yra saugomoje teritorijoje?	

SUSIJUSIOS PUBLIKACIJOS IR ATASKAITOS				
Autorius	Data ir vieta	Pavadinimas	Nuoroda	Leidimas, puslapiai
				Pridėti dar

Jungtinių Tautų
Švietimo, mokslo ir
kultūros organizacija

Lietuvos nacionalinė
UNESCO komisija